

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
GRAD BELIŠĆE

IZVJEŠĆE

O VREDNOVANJU AKATA STRATEŠKOG PLANIRANJA ZA VRIJEME PROVEDBE STRATEGIJE (PLANA) RAZVOJA GRADA BELIŠĆA ZA RAZDOBLJE 2021.-2027.GODINE

Belišće, travanj 2024.godine

Sadržaj

Sadržaj	2
Popis tablica:	2
Popis slika:	3
Popis grafikona:	3
1. Kratki sažetak	4
2. Uvod	5
3. Kontekst vrednovanja	6
4. Opis plana razvoja Strategije (Plana) razvoja grada Belišća	8
5. Metodološki pristup	21
6. Odgovori na evaluacijska pitanja	24
6.1. Relevantnost	24
6.2. Koherentnost	26
6.3. Učinkovitost	31
6.4. Održivost	39
6.5. Djelotvornost	41
6.6. Učinak	42
7. Zaključak	44
Literatura:	46

Popis tablica:

<i>Tablica 1: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 1: Održivo, konkurentno, inovativno i poduzetno Belišće .....</i>	<i>11</i>
<i>Tablica 2: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 2: Razvoj specifičnih sadržaja turizma .....</i>	<i>12</i>
<i>Tablica 3: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 3: Razvoj poljoprivrede .....</i>	<i>12</i>
<i>Tablica 4: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 4: Unaprjeđenje energetske učinkovitosti .....</i>	<i>13</i>
<i>Tablica 5: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 5: Zaštita prirode i očuvanje okoliša .....</i>	<i>14</i>
<i>Tablica 6: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 7: Unaprjeđenje rada javne uprave .....</i>	<i>14</i>
<i>Tablica 7: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 7: „Unaprjeđenje javne infrastrukture“ .....</i>	<i>15</i>
<i>Tablica 8: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 8: Unaprjeđenje društvene infrastrukture .....</i>	<i>15</i>
<i>Tablica 9: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 9: Razvoj odgojne i obrazovne infrastrukture .....</i>	<i>16</i>
<i>Tablica 10: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni Cilj br. 10: Očuvanje i valorizacija kulturne baštine .....</i>	<i>17</i>
<i>Tablica 11: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 11: Razvoj međunarodnih odnosa i multietničke suradnje .....</i>	<i>17</i>
<i>Tablica 12: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 12: Demografska obnova i bolji položaj obitelji .....</i>	<i>18</i>
<i>Tablica 13: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 13: Razvoj civilnog društva .....</i>	<i>18</i>
<i>Tablica 14: Pregled razvojnih projekata za provedbu Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021. - 2027.godine (II. izmjene i dopune)Strateški razvojni projekti Grada Belišća .....</i>	<i>19</i>
<i>Tablica 15: Prikaz načela vrednovanja akta strateškog planiranja za vrijeme njegove provedbe .....</i>	<i>22</i>

<i>Tablica 16: Usklađenost posebnih ciljeva Strategije razvoja grada Belišća s posebnim ciljevima Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine</i>	29
<i>Tablica 17: Pokazatelji ishoda kod kojih je ostvaren napredak u odnosu na početne vrijednosti Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine</i>	32
<i>Tablica 18: Pokazatelji ishoda koji su ostali na planiranoj razini Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine</i>	33
<i>Tablica 19: Pokazatelji ishoda koji su ostvarili nazadovanje u odnosu na Plan razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine</i>	34
<i>Tablica 20: Pokazatelji ishoda kod kojih nije bilo moguće pratiti reprezentativnim podacima sukladno Planu razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine</i>	34
<i>Tablica 21: Plan i ostvarenje financijskog napretka provedbe Strategije (Plana) razvoja u prioritetnom razvojnom području "Održivo, konkurentno i poduzetno Belišće"</i>	36
<i>Tablica 22: Plan i ostvarenje financijskog napretka provedbe Strategije (Plana) razvoja u prioritetnom razvojnom području "Jačanje energetske učinkovitosti i tranzicije u zeleno Belišće"</i>	36
<i>Tablica 23: Plan i ostvarenje financijskog napretka provedbe Strategije (Plana) razvoja u prioritetnom razvojnom području "Ravnomjerno razvijeno i socijalno Belišće – unaprjeđenje kvalitete življenja i sustava upravljanja razvojem"</i>	37

Popis slika:

<i>Slika 1: Prioritetna razvojna područja u izradi Strategije (plana) razvoja grada Belišća</i>	5
---	---

Popis grafikona:

<i>Grafikon 1: Struktura ulaganja u posebne ciljeve radi ostvarenja strateških ciljeva Strategije razvoja grada Belišća za razdoblje 2021. - 2027.godine (II. izmjene i dopune)</i>	19
<i>Grafikon 2: Prikaz procesa vrednovanja za vrijeme provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine</i>	21

1. Kratki sažetak

Postupak vrednovanja Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine pokrenut je donošenjem Odluke o početku postupka vrednovanja Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine u listopadu 2023. godine, a slijedilo je donošenje Odluke o osnivanju Tima za prethodno vrednovanja koja je donesena u studenom 2023. godine.

Tijekom postupka prethodnog vrednovanja izrađena su 2 privremena izvješća u kojima su definirane preporuke za doradu Analize stanja, SWOT analize i Strateškog okvira, s ciljem unaprjeđenja kvalitete dokumenta u fazi izrade. Preporuke identificirane od strane Odbora za provedbu Strategije razvoja grada Belišća, usvojene i implementirane u Plan razvoja, dok su za preporuke koje nisu usvojene pružena odgovarajuća obrazloženja razloga njihovog neprihvatanja. Doradom i unaprjeđenjem kvalitete planskog dokumenta ostvareni preduvjeti za realizaciju vizije kojom se grad Belišće prepoznaje kao *“Grad zadovoljnih ljudi, industrijsko, obrazovno i kulturno središte sjeverozapadnog dijela osječko-baranjske županije. Suvremeni rad koji sinergijom održivog razvoja gospodarstva i urbanog i ruralnog prostora, utemeljenog na ljudskim i prirodnim potencijalima, kulturnoj baštini i sportskoj tradiciji, osigurava kvalitetan standard življenja, poštujući multikulturalnost i multietničnost ugrađene u temelje nastanka i razvoja grada, osigurava jednak pristup i jednake mogućnosti svima, a posebno mladima, novim idejama i inovacijama”*.

Neke od najvažnijih opažanja u procesu vrednovanja ističemo sljedeće:

- Analiza stanja je detaljno opisana i pokrijepljena relevantnim izvorima. Kod procjene stanja uzeti su u obzir analize i zaključci prethodnih istraživanja, strateška izvješća, projekti u provedbi i drugi dostupni dokumenti. Istraživanje za analizu trenutnog stanja na prostoru grada Belišća provođeno je u intenzivnoj suradnji s Radnim tijelima za izradu i provedbu Strategije razvoja grada Belišća (Povjerenstvo za izradu i praćenje izrade Strategije razvoja grada Belišća) te radnim grupama prema razvojnim usmjerenjima i to Grupa za gospodarstvo, investicije, konkurentnost, turizma i poljoprivredu, Grupa za energetske učinkovitost, zaštitu prirode i očuvanje okoliša i zbrinjavanje otpada te Grupa za unaprjeđenje kvalitete življenja. Participativni pristup doprinijelo je prepoznavanju razvojnih prioriteta različitih dionika, stvaranju mogućnosti za poticanje i ubrzanje društveno-gospodarskog razvoja i uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba dionika regionalnog razvoja. SWOT analiza razrađena je u tri (3) tablice/tematskih područja u dokumentu Analiza stanja, a koje su sažete u tri tablice/tematska područja u Planu razvoja grada Belišća za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Snage i slabosti definirani su kao zaključci koji su u potpunosti opravdani raspoloživim dokazima. Identificirani nalazi jasno su raspoređeni u odgovarajuće skupine te ne postoje proturječni nalazi prema područjima SWOT analize.
- Vizija željenog stanja u 2027. godini bi trebala biti sažeta, jednostavna, precizna, provediva i ambiciozna kako bi mobilizirala ključne dionike i građane za sudjelovanje u postizanju iste. Grad Belišće je odabrao sveobuhvatnu, opširnu i sintaktički složenu viziju koja glasi: *“Grad zadovoljnih ljudi, industrijsko, obrazovno i kulturno središte sjeverozapadnog dijela osječko-baranjske županije. Suvremeni rad koji sinergijom održivog razvoja gospodarstva i urbanog i ruralnog prostora, utemeljenog na ljudskim i prirodnim potencijalima, kulturnoj baštini i sportskoj tradiciji, osigurava kvalitetan standard življenja, poštujući multikulturalnost i multietničnost ugrađene u temelje nastanka i razvoja grada, osigurava jednak pristup i jednake mogućnosti svima, a posebno mladima, novim idejama i inovacijama”*.
- Strategija, tj. strateški okvir proizlazi iz snaga, slabosti, potencijala i prijetnji grada Belišća koji su opisani u analizi stanja, a temelje se na pouzdanim podacima prikupljenim iz službenih izvora te na temelju informacija dostavljenih od strane radnih grupa. Ciljevi i mjere izravno pridonose rješavanju značajnih lokalnih i gradskih izazova kao npr. pad ukupnog broja stanovnika, visok udio starog stanovništva, slaba prometna povezanost, niži stupanj razvijenosti i kvalitete života, nedostatak osnovne komunalne infrastrukture, ali su ujedno usmjerene i na iskorištavanje prepoznatih potencijala kao npr. razvoj aktivnog turizma, razvoj
- ekološke poljoprivrede i dr. Ciljevi i prioritete su komplementarni te zajedno doprinose viziji razvoja i ključnih prioritetnih područja razvoja:
  - I. Održivo konkurentno, inovativno i poduzetno Belišće;

- II. Jačanje energetske učinkovitosti i tranzicije u zeleno Belišće, te
- III. Ravnomjerno razvijeno i socijalno uključivo Belišće.

Ključna prioritetna područja razvoja grada Belišća prikazujemo na sljedećoj slici:

Slika 1: Prioritetna razvojna područja u izradi Strategije (plana) razvoja grada Belišća

Tijekom postupka prethodnog vrednovanja radne grupe za izradu i praćenje Strategije (plana) razvoja grada Belišća ostvarili su kvalitetnu suradnju s predstavnicima grada Belišća te je postupak prethodnog vrednovanja proveden na iterativan način.

2. Uvod

Provedba postupka vrednovanja akta strateškog planiranja obveza je propisana i Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/2017 i 151/2022) i Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog interesa i od interesa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 44/23) kojim su propisana zajednička načela, kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja.

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom izrade Plana razvoja. Izradu prethodnog vrednovanja strateškog akta pokreće nositelj izrade a provodi ga nezavisno stručno tijelo. Svrha prethodnog

vrednovanja je poboljšanje kvalitete strateškog akta, a time i kvalitete cjelokupnog procesa programiranja. Prethodno vrednovanje osigurava da Plan razvoja grada Belišća bude ocijenjen na temelju osnovnih kriterija utvrđenih u trenutno važećim propisima koji definiraju sustav vrednovanja.

Vrednovanje tijekom provedbe, druga je faza vrednovanja koja se provodi tijekom provedbe strateškog akta, a pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde eventualne nedostatke u provedbi i poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove izmjene.

Posljednja faza vrednovanja je vrednovanje nakon provedbe i ono se provodi po završetku provedbe strateškog akta. U toj se fazi sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj strategije, odnosno daje neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe Plana razvoja grada Belišća

Vrednovanje tijekom izrade strateškog akta usmjereno je na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala kako bi se relevantnim dionicima pružila prethodna prosudba o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl.

Vrednovanje tijekom provedbe, odnosno srednjoročno vrednovanje, predstavlja neovisnu ocjenu i usporedbu stanja ostvarenosti ciljeva, pokazatelja ishoda i učinaka, relevantnosti i opravdanosti troškova tijekom razdoblja provedbe strateškog akta. Provodi se, u pravilu, sredinom važenja akata strateškog planiranja, a zaključci ovog vrednovanja predstavljaju temelj za izmjenu i dopunu akata strateškog planiranja.

Svrha izrade Izješća o vrednovanju je utvrditi čimbenike koji olakšavaju i otežavaju provedbu akata, a donositeljima odluka osigurava podatke za informirano donošenje odluka tijekom djelovanja u cilju poboljšanja uspješnosti provedbe, odnosno izmjena i dopuna akata strateškog planiranja.

Izješća o vrednovanju Strategije obuhvaća sljedeće cjeline:

- Kratki sažetak,
- Uvod,
- Kontekst vrednovanja
- Metodološki pristup
- Opis planskog dokumenta, posebnih ciljeva i proračuna
- Odgovori na evaluacijska pitanja
- Zaključci i preporuke

Struktura Izješćaja definirana je i preuzeta iz Pravilnika o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 44/23) Prilog I., koji nalaže strukturu Izješća.

3. Kontekst vrednovanja

U skladu s pravilima i sustavom strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj, Strategija razvoja grada Belišća za razdoblje od 2021. do 2027. godine podložna je provedbi postupaka vrednovanja. Provedba postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja obveza je propisana Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, 147/2014, 123/2017, 118/2018), Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/2017, 151/2022) i Uredbe i Smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne

i područne (regionalne) samouprave, stoga je strateški dokument „Strategija razvoja grada Belišća za razdoblje od 2021. do 2027. godine“ podvrgnut postupku vrednovanja, odnosno neovisnoj usporedbi i ocjeni.

Sukladno navedenom, grad Belišće je, sukladno Odluci gradonačelnika o početku izrade Strategije razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine i imenovanju Povjerenstva za izradu, izradio istu, koja je usvojena od strane Predstavničkog tijela grad Belišća na sjednici Gradskog vijeća grada Belišća od 30. lipnja 2020. godine. Isto tako, vrlo je važno naglasiti, da je tijekom prethodnog razdoblja, donesene i dvije Izmjene i dopune navedenog strateškog dokumenta i to zbog potrebe usklađivanja sa strategijama, odnosno Planovima razvoja, više razine, odnosno sa nacionalnom strategijom i Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027. godine. II. Izmjene i dopune Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine (Klasa: 302-01/22-02/01, URBROJ: 2158-3-06/1-23-45) donesene su na 22. Sjednici Gradskog vijeća grada Belišća od 27. ožujka 2023. godine. Na navedenom dokumentu se kontinuirano radi sukladno donesenom Akcijskom i financijom planu za provedbu Plan razvoja, koji je sastavni dio navedene Strategije (Plana) razvoja.

Nositelj izrade S(P)RGB bio je Grad Belišće, Odsjek za gospodarska pitanja Ureda gradonačelnika, koji je u to vrijeme imala i funkciju lokalnog koordinatora, na način kako ju je definirao Zakon o regionalnom razvoju i pripadajućim podzakonskim aktima. U Strategiji (Planu) razvoja su definirani okvir i smjernice za daljnji razvoj Grada Belišća temeljem utvrđena tri (3) razvojna područja, trinaest (13) Posebnih ciljeva i trideset i sedam (37) pokazatelja ishoda. Strategija uključuje i dvadeset i pet (25) mjera potrebnih za provedbu posebnih ciljeva i prioritetnih područja s obzirom da one daju okvir za utvrđivanje i provedbu razvojnih projekata.

Provedba S(P)RGB započela je odmah po usvajanju odnosno osiguran je potreban kontinuitet u odnosu na provedbu prethodnog strateškog razvojnog dokumenta, imajući u vidu da se S(P)RGB oslanjala na već dugogodišnje proteklo iskustvo u pripremi i provedbi planskih dokumenata ovakvog tipa. Štoviše, već se u izvješću o provedbi S(P)RGB za 2021. godinu izvještavalo po novom strateškom okviru odnosno novom Akcijskom planu za provedbu.

Ovome je dodatno pripomogla i provedba prethodnog vrednovanja S(P)RGB (tzv. vrednovanje tijekom izrade) koje se odvijalo usporedno s pripremom strategije (plana) te je stručni tim za prethodno vrednovanje kontinuirano davao sugestije za unaprjeđenje strateškog planiranja sa sadržajnog aspekta (posebice relevantnosti predloženih mjera u odnosu na razvojne probleme i potrebe, učinkovitosti provedbe mjera u odnosu na raspoložive kapacitete te konzistentnosti u odnosu na ostale strateške dokumente kako bi se osiguralo učinkovito trošenje resursa te usklađenost i sinergija različitih javnih politika). Prethodno vrednovanje pomoglo je i u procesnom smislu, dajući sugestije oko unaprjeđenja procesa upravljanja provedbom strategije (plana).

Sukladno gore navedenom, prilikom izrade ovog strateškog akta bilo je neophodno osigurati usklađenost posebnih ciljeva, mjera i Strategije (Plana) s Nacionalnom strategijom razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine, kao i Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027. godine, koji pokrivaju razvojna područja kojima se bavi i S(P)RGB.

Sukladno Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja („Narodne novine“ br. 121/15), nakon trogodišnjeg razdoblja provedbe S(P)RGB, bilo je neophodno izraditi vrednovanje tijekom provedbe S(P)RGB, s primarnim ciljem dobivanja jasnih zaključaka i preporuka u kojem smjeru se treba dalje optimizirati proces pripreme i provedbe budućeg plana razvoja Grada Belišća. Ključni cilj vrednovanja tijekom provedbe je dobivanje dubinskog uvida u cjelokupni proces provedbe S(P)RGB i to :

- Analiziraju se postignute vrijednosti mjerljivih pokazatelja o uspješnosti provedbe: financijskih i ostalih kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja na razini posebnih ciljeva i postignutih ishoda;
- Analiziraju se uzroci trenutnog stanja uspješnosti pojedinih ishoda, odnosno očekivanih ishoda;
- Analizira se učinkovitost sustava upravljanja provedbom strategije;
- Donose se konkretni zaključci i daju preporuke za buduće razdoblje.

Iz svega gore navedenog je razvidno da će grad Belišće, odnosno Upravni odjel za strateško planiranje i upravljanje razvojem Grada biti primarni korisnik rezultata ovog vrednovanja. Ostali korisnici su nositelji pojedinih mjera S(P)RGB – upravni odjeli na razini grada, ustanove čiji je osnivač grad Belišće, ostali proračunski korisnici Grada, gospodarski subjekti koji posluju na području grada te ostali zainteresirani dionici za provedbu S(P)RGB.

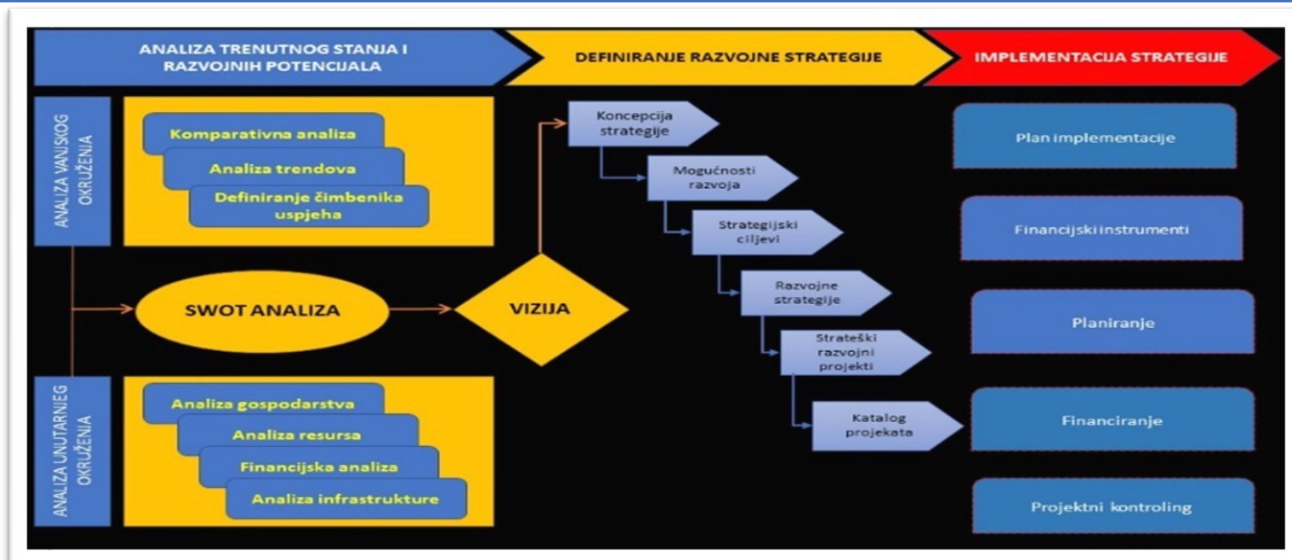
4. Opis plana razvoja Strategije (Plana) razvoja grada Belišća

Gradsko vijeće grada Belišća je na temelju Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 147/14, 123/17 i 118/18) te članka 40. stavka 1.točke 27. i članka 114. Statuta grada Belišća („Službeni glasnik grada Belišća“ br. 5/09, 3/13, 11/14, 7/15, 1/16, 3/16, 1/18 i 1/20) dana 30.lipnja 2020.godine donijelo Odluku o donošenju Strategije razvoja grada Belišća za razdoblje 2021. - 2027.godine, Klasa: 302-01/20-07/05, Urbroj: 2185/2-1-20-1 koji je bio temeljni dokument za izradu II. izmjena i dopuna Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, KLASA:302-01/22-02/01, URBROJ: 2185-3-06/1-23-44 od 27.ožujka 2023.godine. Naime, sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17 i 151/22) određuje se da je akte strateškog planiranja niže razine potrebno uskladiti s aktima strateškog planiranja više razine. To podrazumijeva da se planovi razvoja jedinice lokalne samouprave moraju uskladiti, kako sa razvojnim planovima područne (regionalne) samouprave, tako i sa odgovarajućim nacionalnim razvojnim planovima.

Hrvatski sabor je na svojoj sjednici od 05.veljače 2021.godine donio Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030.godine („Narodne novine“ br. 13/21). Isto tako, Skupština Osječko baranjske županije na svojoj Sjednici od 10.ožujka 2022.godine („Županijski glasnik“ br. 03/22) je donijela Plan razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine. Sukladno članku 23. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17 i 151/22) Strategija (plan) razvoja jedinice lokalne samouprave ne može biti u neskladu sa planovima razvoja područne (regionalne) samouprave, odnosno sa nacionalnim razvojnim planovima. Iz navedenih razloga, potrebno je uskladiti lokalnu strategiju sa strategijama više razine, odnosno sa županijskom i nacionalnom strategijom razvoja.

Izrada strategije razvoja jedinica lokalne samouprave predstavlja vrlo složen i kompleksan proces budući da su u stvaranju strategije uključeni brojni pojedinci, zainteresirane strane, šira javnost i mediji, a za njenu provedbu potrebno je primijeniti odgovarajuću metodologiju. Na sljedećoj slici prikazujemo metodologiju strateškog razvoja jedinice lokalne samouprave koja je primijenjena na izradi Strategije (plana) razvoja grada Belišća.

Slika 2: Metodologija strateškog planiranja razvoja grada Belišća
Prilagođeno prema Buble, M., *Strategijski management*, Sinergija d.o.o., Zagreb, 2005.

Strategija razvoja Grada Belišća izrađuje se kao strateški razvojni dokument te predstavlja osnovu za planiranje razvojnih projekata na području Grada Belišća. U Strategiji se određuju ciljevi i prioriteta razvoja na cijelom području Grada, usuglašeni s predstavnicima javnog, privatnog i civilnog sektora. Provedena je detaljna analiza stanja kojom su obuhvaćeni trendovi u društvenom, gospodarskom, infrastrukturnom i civilnom sektoru te definirane smjernice razvoja kako bi se osigurao ujednačen, održiv i strateški usmjeren razvoj Grada. U analizi su se kombinirale kvantitativne i kvalitativne metode kako bi se stekao sveobuhvatan uvid u postojeće stanje na području Grada. Podaci za analizu stanja prikupljeni su od relevantnih institucija i organizacija (Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Fina, Registar godišnjih financijskih izvješćaja, upravni odjeli Grada Belišća, Lokalna razvojna agencija i dr.) pri čemu je dio kvalitativnih podataka prikupljen kroz rad s radnim grupama.

Gradonačelnik grada Belišća je svojom Odlukom o imenovanju, Klasa: 302-01/22-02/01, Urbroj: 2158-3-06/1-22-4 od 20.04.2022.godine, radne skupine za provedbu postupka izrade izmjene i dopune Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.- 2027.godine pokrenuo proces izrade strateškog dokumenta izmjena i dopuna Strategije (plana) razvoja. Radna tijela osnovana u svrhu izrade Strategije razvoja Grada Belišća za razdoblje 2021./2027. godine su:

1. Povjerenstvo za provedbu i praćenje izrade Strategije razvoja Grada Belišća i
2. Radne grupe definirane razvojnim usmjerenjima:
  - a. Grupa za gospodarstvo, investicije, konkurentnost, turizam i poljoprivredu
  - b. Grupa za energetska učinkovitost, zaštitu prirode i očuvanje okoliša i zbrinjavanje otpada,
  - c. Grupa za unapređenje kvalitete življenja (javna i društvena infrastruktura)

Povjerenstvo za provedbu i praćenje izrade Strategije razvoja Grada Belišća imenovana je u sljedećem sastavu:

- 1) Dinko Burić, dr.med., Gradonačelnik;
- 2) Ljerka Vučković, zamjenica gradonačelnika;
- 3) Domagoj Varžić, dipl.oec., Predsjednik Gradskog vijeća;
- 4) Dario Fletko, mag.ing.comp., Potpredsjednik Gradskog vijeća;

- 5) Bojan Vuksanić, Potpredsjednika Gradskog vijeća;
- 6) Dr.sc. Nedeljko Kovačić, dipl.oec., v.d. pročelnika Upravnog odjela za strateško planiranje i upravljanje razvojem grada;
- 7) Božica Lalić, univ.spec.oec., Pročelnica Upravnog odjela za financije i proračun;
- 8) Ljiljana Žigić, dipl.oec., Pročelnica Upravnog odjela za prostorno planiranje i gospodarstvo;
- 9) Antonija Andrašek Barić, prof., pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti;
- 10) Kata Budimir Varžić, dipl.ing.građ., Pročelnica Upravnog odjela za komunalno-stambene djelatnosti i uređenje naselja; te
- 11) Sanja Takač, univ.spec.admin.publ., Tajnica grada.

Članovi radne skupine doprinose strateškom planiranju razvoja Grada, sudjelujući u konzultacijama tijekom izrade razvojne strategije. Povjerenstvo dostavlja mišljenja i prijedloge vezane za Strategiju i sve njene sastavne dijelove lokalnom koordinatoru.

Radne grupe sastavljene su od dionika iz javnog, gospodarskog i civilnog sektora relevantnih za predmetni razvojni sektor. Rezultati prikupljeni u radu grupa kroz individualnu komunikaciju usmjerenu prema velikim poduzetnicima te grupnim tematskim raspravama sa ostalim dionicima, koristili su se pri utvrđivanju razvojnih projekata kao i definiranju problema koji nisu proizašli iz kvantitativnih i drugih službenih podataka.

U svrhu uključivanja svih zainteresiranih stanovnika Grada Belišća te uravnoteženosti ciljeva urbane i ruralnih sredina proces izrade nastojao je biti transparentan i otvoren za ideje i prijedloge svih stanovnika Grada Belišća kako bi se postigla potrebna uključenost te osjećaj sudjelovanja i suvlasništva nad strategijom kao završnim dokumentom. Komunikacija, rasprava i konzultacije omogućene su putem službene web-stranice i službene Facebook stranice Grada Belišća objavom nacrtu Strategije te individualnim pozivima putem e-pošte gospodarstvenicima koji imaju veliki utjecaj na razvoj i socijalnu stabilnost za područje grada Belišća.

Građani naselja Belišće i prigradskih naselja Bistrinci, Bocanjevci, Gat, Gorica Valpovačka, Kitišanci, Tiborjanci, Veliškovci i Vinogradci, kao i pripadajuće institucije, gospodarstvenici i organizacije civilnoga društva bili su redovito obavještavani:

- početku izrade Strategije (Odluka Gradskog vijeća, Službeni glasnik Grada Belišća br. 7/20),
- o sadržaju nacrtu Strategije i završnog dokumenta (dostupno putem službene web-stranice Grada Belišća),
- javnim pozivom za davanje komentara i prijedloga smjernica razvoja (putem web-stranice, dostupnih e-mail adresa te društvenih mreža).

Na taj su se način u analizu postojećeg stanja i problema u prostoru uključili svi relevantni dionici razvoja iz javnog, privatnog i civilnog sektora. Kroz sektorske radionice popunjavala se baza razvojnih projekata i projektnih ideja koja je analizirana kako bi se utvrdila pokrivenost razvojnih sektora projektima. Na temelju analize stanja provela se analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji razvoju (SWOT analiza) gdje su jasno definirane razvojne potrebe i potencijali te je na radionici međusektorskog tima usvojena objedinjena SWOT analiza svih sektora i definirana vizija Grada Belišća kao kvalitativna smjernica za formiranje strateškog okvira temeljenog na rezultatima analize stanja. Određeni su strateški razvojni ciljevi koji će doprinijeti ostvarenju te vizije, a koji će obuhvatiti sve razvojne sektore.

Nakon toga pristupilo se određivanju razvojnih prioriteta i mjera u okviru svakog strateškog cilja. Prioritetima su definirana područja koja imaju stratešku važnost za budući razvoj Grada, a za mjere su definirani projekti i aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se navedeni prioritet ostvario. Po izradi strateškog okvira

pristupilo se formiranju akcijskog plana provedbe Strategije koji će povezati strateški okvir s postojećim i planiranim razvojnim projektima, definirati vrijeme i odgovornost za provedbu svake pojedine razvojne mjere kao i izvore sredstava.

Strategija (plan) razvoja grada Belišća u razdoblju od 2021. - 2027.godine se temelji, prije svega, na industrijskom nasljeđu, odnosno činjenici da je nastao kao radničko naselje, stvaranjem bogate industrijske tradicije; grad koji je pratio razne modernizacijske trendove i svoju poziciju gradio na znanju. Istovremeno, Belišće je grad sporta, kulture i razvijenoga civilnoga društva s jakim ruralnim okruženjem i velikim potencijalima za poljoprivrednu proizvodnju. Sagledavajući potencijalne resurse (industrijske, ljudske, prirodne, kulturne) kao i trendove u okruženju prilikom definiranja srednjoročnih razvojnih potreba grada Belišća došlo se do nekoliko ključnih prioriteta područja razvoja:

- I. Održivo konkurentno, inovativno i poduzetno Belišće;
- II. Jačanje energetske učinkovitosti i tranzicija u zeleno Belišće, te
- III. Ravnomjerno razvijeno i socijalno uključivo Belišće.

Strateški okvir razvoja grada Belišća temelji se na sljedećim posebnim ciljevima i pokazateljima ishoda:

Tablica 1: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 1: Održivo, konkurentno, inovativno i poduzetno Belišće

Posebni cilj br. 9. Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: „Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva“			
1.	Pokazatelj ishoda: udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih (01.02.1.31)	Početna vrijednost: 91,17% (2020.)	Ciljna vrijednost: > 93 %
Posebni cilj br. 1: „Održivo konkurentno, inovativno i poduzetno Belišće“			
<p>Posebni cilj br. 1 Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine izravno doprinosi posebnom cilju br. 9 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti na pružanje podrške razvoju gospodarstva, konkurentnosti i inovativnosti. Osim toga, provoditi će se mjere i aktivnosti kako bi se stvorili preduvjeti za izgradnju i razvoj poduzetničke infrastrukture i poticajnih uvjeta za razvoj poduzetništva. Isto tako, provoditi će se mjere i aktivnosti usmjerenih na uspostavi poticajnog okruženja za povlačenje ulagača u gospodarstvo i industrijsku proizvodnju visoke tehnologije.</p> <p>U okviru ovog posebnog cilja će se provoditi aktivnosti davanja potpore strateški razvojnih projekata, izrada akcijskog plana za privlačenje domaćih i stranih ulaganja kao i podrška stvaranja poslovnih asocijacija. Osim toga provoditi će se aktivnosti usmjereni na izgradnju i razvoj poslovnih zona, podrška razvoju zelenog poduzetništva, uspostava poduzetničkog informacijskog centra, uspostava poduzetničkog inkubatora II, potporama za edukaciju poduzetnika, razvoju poduzetničkih potpornih institucija na području grada te razvoju poduzetničkih klastera za papirnu industriju, strojarstvo i energiju. Zatim aktivnosti poslovnih potpora strateškim razvojnim projektima, potpora umrežavanju s europskim poslovnim mrežama i asocijacijama, izrada mapa investicijskih projekata; planiranje ulaganja i informiranje zainteresiranih ulagača, izrada Akcijskog plana za privlačenje ulaganja (place branding strategy) te podrška stvaranju poslovnih asocijacija.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih (01.02.1.31)	Početna vrijednost: 91,17 %	Ciljna vrijednost: > 92 %
2.	Pokazatelj ishoda: Postotak malih i srednjih poduzeća od	Početna vrijednost: 87,65 %	Ciljna vrijednost: >89 %

**Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine**

	ukupnog broja poduzeća (II.01.02.06)		
3.	Pokazatelj ishoda: Bruto investicije (OI.01.02.11.05)	Početna vrijednost: 650.000 €	Ciljna vrijednost: >5.000.000 €
4.	Pokazatelj učinka: broj dodijeljenih potpora	Početna vrijednost: 45	Ciljna vrijednost: >60

Tablica 2: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 2: Razvoj specifičnih sadržaja turizma

Posebni cilj br. 11. Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Jačanje regionalne prepoznatljivosti pomoću brendiranja i promidžbe"			
1.	Pokazatelj ishoda: noćenja u turističkim smještajnim objektima (01.02.8.49)	Početna vrijednost: 234.121 (2019.)	Ciljna vrijednost 2027: > 400.000
Posebni cilj br. 2: „Razvoj specifičnih sadržaja u turizmu“			
<p>Posebni cilj br. 2 „Razvoj specifičnih sadržaja u turizmu“ Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine izravno doprinosi posebnom cilju br. 11 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na uspostavi preduvjeta za razvoj posebnih oblika turizma. S obzirom na navedeno u okviru ovog posebnog cilja provoditi će se mjere i aktivnosti na razvoju turizma temeljenog na kulturnoj baštini, razvoju agro i sakralnog turizma, te promociji grada kao turističke destinacije. na pružanje podrške razvoju gospodarstva, konkurentnosti i inovativnosti. Osim toga, mjere i aktivnosti će biti usmjerene na obnovi postojeće i izgradnji nove turističke infrastrukture u svrhu obogaćivanja turističkih sadržaja. U okviru ovog posebnog cilja naglasak će biti na uređenju šetnica i tematskih staza i puteva, uređenju izletišta i sadržaja uz plaže, te izgradnja etno-sela.</p> <p>Od aktivnosti koji će se provoditi u ovom razdoblju treba spomenuti razvoj turizma temeljenog na kulturnoj baštini, razvoj sportsko-rekreacionog turizma, razvoj agroturizma, razvoj sakralnog turizma, podizanje kvalitete usluga ulaganjem u edukaciju djelatnika u turizmu, promocijom grada kao turističke destinacije, uređenjem šetnice, uređenje tematskih staza i puteva, uređenje izletišta, uređenjem sadržaja oko plaže; uređenjem industrijskog kampa kao modela stavljanja industrijske baštine u funkciju turizma, razvojem ostalih ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta, izgradnjom konjičkog poligona te izgradnjom etno-sela.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Dolasci u turističke smještajne objekte (OI.02.8.01)	Početna vrijednost: 370	Ciljna vrijednost: > 600
2.	Pokazatelj ishoda: Noćenja u turističkim smještajnim objektima (OI.02.8.17)	Početna vrijednost: 2.000	Ciljna vrijednost: > 2.600
3.	Pokazatelj ishoda: Učestalost u sudjelovanju u kulturnim i sportskim manifestacijama u posljednjih 12 mjeseci (OI.02.8.20)	Početna vrijednost: 14	Ciljna vrijednost: 17

Tablica 3: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 3: Razvoj poljoprivrede

Posebni cilj br. 10. Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: „Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja“		
Pokazatelj ishoda: Ekološka proizvodnja usjeva (01.02.12.12)	Početna vrijednost: 20.216 ha (2019.)	Ciljna vrijednost 2027: > 30.000 ha
Posebni cilj br. 3: „Razvoj poljoprivrede“		

**Izvješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine**

<p>Posebni cilj br. 3 „Razvoj poljoprivrede“ Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine izravno doprinosi posebnom cilju br. 10 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivrede. S obzirom na navedeno u okviru ovog posebnog cilja napori će biti usmjereni na poticanje razvoja ekološke poljoprivrede, podizanja trajnih nasada, poticanja uzgoja autohtonih vrsta i pasmina te razvoja ekološki održive plasteničke proizvodnje. Isto tako, nastojati će se putem mjera i aktivnosti usmjerenih na stvaranje preduvjeta za postojanje efikasne i poticajne poljoprivredne infrastrukture. Ostvarenjem navedenog posebnog cilja mjere i aktivnosti će biti usmjerene na proširenje i održavanje sustava odvodnje i navodnjavanja, na izgradnji prerađivačkih i skladišnih pogona te izgradnji i održavanju poljskih i pristupnih putova. Također će se nastojati putem mjera i aktivnosti usmjerenih na uspostavi poticajnih okvira za privlačenje ulagača u poljoprivrednu proizvodnju i druge grane koje bi pridonijele razvoju grada. Uz nastojanje uspostave poticajnih okvira provoditi će se aktivnosti na potporama standardizaciji i povećanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda te poticanju promotivnih aktivnosti radi boljeg tržišnog pozicioniranja.</p>		
Pokazatelj ishoda: % poljoprivrednog zemljišta (OI.02.12.08)	Početna vrijednost: 61,31 %	Ciljna vrijednost: <60 %
Pokazatelj ishoda: Investicije (OI.02.12.03)	Početna vrijednost: 200.000 €	Ciljna vrijednost: = > 250.000 €
Pokazatelj ishoda: Ekološka proizvodnja usjeva (OI.02.12.12)	Početna vrijednost: 0 ha	Ciljna vrijednost: => 5 ha
Pokazatelj ishoda: uspostava poljoprivrednog klastera	Početna vrijednost: 0	Ciljna vrijednost: 1
Pokazatelj ishoda: potpora u povećanju smještajnih kapaciteta	Početna vrijednost: 0	Ciljna vrijednost: => 20

Tablica 4: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 4: Unaprjeđenje energetske učinkovitosti

Posebni cilj br. 7 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Razvoj i unaprjeđenje održive stabilnosti"			
1.	Pokazatelj ishoda: udio korisnika prometnih sredstava koji koriste OIE u odnosu na ukupan broj korisnika javnog prijevoza (01.02.11.48)	Početna vrijednost: 61 % (2020.)	Ciljna vrijednost: > 80 %
Posebni cilj br. 4: „Unaprjeđenje energetske učinkovitosti“			
<p>Posebni cilj 4. izravno doprinosi posebnom cilju br. 7 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na osiguranjem održivog gospodarenja prirodnim resursima i energetske učinkovitost. Ostvarenje navedenog posebnog cilja će se realizirati putem uspostave centra znanja za učinkovito gospodarenje energijom, potporama osnivanju i radu energetske zadruge, uspostavom centra za edukaciju i servis električnih vozila te poticanju uporabe električnih i hibridnih vozila u svim granama prometa. Osim toga, spomenuti posebni cilj će se ostvariti i putem aktivnosti energetske obnove zgrada, izgradnjom mini solarnih elektrana, izgradnjom punionica za vozila na električni pogon te potporama na uklanjanju azbestnih krovova.</p> <p>U okviru ovog posebnog cilja će se provoditi aktivnosti uspostave centra znanja za učinkovito gospodarenje energijom, davanje potpore osnivanju i radu energetske zadruge, uspostava Centra za edukaciju i servis električnih vozila, poticati na uporabu električnih i hibridnih vozila u svim granama prometa, zatim će se poticati energetska obnova zgrada – podrška za projekte u vlasništvu grada i civilnog društva, izgraditi mini solarna elektrana na objektima i ostalim površinama u vlasništvu Grada i ostalih pravnih i privatnih osoba, izgraditi punionica za vozila</p>			

**Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine**

na električni pogon, izgraditi sustava za korištenje energetskih potencijala deponije., te informirati javnost o pokrenutim aktivnosti na području održivih izvora energije.			
1.	Pokazatelj ishoda: Potrošnja primarne energije (OI.02.11.44)	Početna vrijednost: 300.000 kWh	Ciljna vrijednost: 350.000 kWh
2.	Pokazatelj ishoda: Finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku (OI.02.6.37)	Početna vrijednost: 3 50.000.000 kWh	Ciljna vrijednost: >55.000.000 kWh

Tablica 5: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 5: Zaštita prirode i očuvanje okoliša

Posebni cilj br. 5 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i održivog korištenja prirode te jačanje otpornosti i ublažavanje klimatskih promjena"			
1.	Pokazatelj ishoda: investicije u zaštitu okoliša	Početna vrijednost: 12,63 milijuna € (2020.)	Ciljna vrijednost: > 19,9 milijuna €
Posebni cilj br. 5: „Zaštita prirode i očuvanje okoliša“			
<p>Posebni cilj br. 5 izravno doprinosi posebnom cilju br. 5 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na očuvanje kvalitete vode i tla, biološku raznolikost te kvalitetu zraka.</p> <p>Realizacijom nadvodnog posebnog cilja ostvariti će s provedbom mjera za zaštitom voda i tla, podrškama mjerama prostornog planiranja, izgradnjom sustava za pročišćavanje otpadnih voda, očuvanjem biološke raznovrsnosti, podrškom gospodarstvu za ulaganje nove tehnologije i inovacija u svrhu zaštite okoliša, zatim unapređenja sustava održivog gospodarenja otpadom, tehnološkom preradom otpada, sanacijom odlagališta, podizanjem svijesti stanovništva o razvrstavanju otpada te razvojem i uspostavljanjem sustava cirkularnog gospodarstva.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Investicije u zaštitu okoliša (OI.02.2.59)	Početna vrijednost: 250.000 €	Ciljna vrijednost: > 300.000 €
2.	Pokazatelj ishoda: Stupanj recikliranog komunalnog otpada (OI.02.6.18)	Početna vrijednost: 22,35%	Ciljna vrijednost: >35 %
3.	Pokazatelj ishoda: Izdaci za zaštitu okoliša (OI.02.6.8)	Početna vrijednost: 500.000 €	Ciljna vrijednost: > 550.000 €

Tablica 6: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 7: Unaprjeđenje rada javne uprave

Posebni cilj br. 13 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Unaprjeđenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom"			
1.	Pokazatelj ishoda: Broj novih e-usluga za građane (OI.02.7.35)	Početna vrijednost: 1 (2021.)	Ciljna vrijednost: > 5
Posebni cilj br. 6: „Unaprjeđenje rada javne uprave“			
<p>Posebni cilj br. 6 izravno doprinosi posebnom cilju br. 13. Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na informatizaciju i digitalizaciju u svrhu ubrzanja, unaprjeđenja i optimizacije rada lokalne samouprave. Isto tako, navedenim posebnim ciljem će omogućiti olakšanu komunikaciju s građanima te višu razinu sigurnosti. U okviru ovog posebnog cilja ažurirati će se certifikati sustava upravljanja kvalitetom i poslovnim procesima, ažurirati službene Internet stranice grada te unaprijediti sustav civilne zaštite.</p> <p>Realizacijom nadvodnog posebnog cilja ostvariti će s provedbom mjera informatizacije i digitalizacije poslovanja, korištenje IT tehnologije, uvođenjem sustavne edukacije zaposlenika, stvaranjem projektnih sektorskih timova, uvođenjem i implementacijom e-poslovanja (e-račun, e-potpis, e-pečat, e-arhiva), izradom strategije pametnog</p>			

**Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine**

grada – Belišće – Smart City te uvođenje sustava upravljanja prostornim podacima – GIS. Isto tako će se provoditi mjere ažuriranja certifikata sustava upravljanja kvalitetom i procesima te izradom i poboljšanje kvalitete službene web stranice Grada radi informiranja građana.			
1.	Pokazatelj ishoda: Broj novih e-usluga za građane (OI.02.7.35)	Početna vrijednost: 2	Ciljna vrijednost: 7
2.	Pokazatelj ishoda: Broj javnih službenika na 1.000 stanovnika (OI.02.14.02)	Početna vrijednost: 15,25	Ciljna vrijednost: >16
3.	Pokazatelj ishoda: E-uprava (OI.02.7.22)	Početna vrijednost: 0	Ciljna vrijednost: 2

Tablica 7: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 7: „Unaprjeđenje javne infrastrukture“

Posebni cilj br. 6 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije"			
1.	Pokazatelj ishoda: Stupanj recikliranja komunalnog otpada (01.02.6.18)	Početna vrijednost: 17,3% (2019.)	Ciljna vrijednost: > 40% (2027)
Posebni cilj br. 7: „Unaprjeđenje javne infrastrukture“			
<p>Posebni cilj br. 7 izravno doprinosi posebnom cilju br. 6 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na poboljšanje i unaprjeđenje komunalnih usluga i infrastrukture na cijelom području grada Belišća. Isto tako, realizacijom navedenog posebnog cilja usmjeriti će se razvoj i izgradnja javne infrastrukture radi poboljšanja usluga i kvalitete življenja na području našeg grada.</p> <p>Realizacija navedenog posebnog cilja će se ostvariti unaprjeđenjem sustava vodoopskrbe i odvodnje, rekonstrukcijom i dogradnjom vodoopskrbnih i kanalizacijskih cjevovoda, izgradnjom, obnovom i održavanjem stambene infrastrukture, izgradnjom pametnog prometnog sustava te izgradnjom i rekonstrukcijom lokalnih i razvrstanih cesta uključujući i izgradnju novih i rekonstrukcijom postojećih nogostupa. Isto tako, navedenim posebnim ciljem će se ostvariti obnovom i uređenjem gradskih i ruralnih trgova i javnih prostora, izgradnjom i opremanjem rekreacijskih zona, biciklističkih i pješačkih staza, javnih površina i gospodarskih zona te izgradnjom i/ili uređenjem vatrogasnih i društvenih domova, sportskih i kulturnih prostora.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Stanovništvo priključeno na javnu vodoopskrbu (OI.02.6.35)	Početna vrijednost: 92,50 %	Ciljna vrijednost: >99 %
2.	Pokazatelj ishoda: Održavanje nerazvrstanih cesta	Početna vrijednost: 49,27 km	Ciljna vrijednost: >=55 km
3.	Pokazatelj ishoda: Obnovljene i izgrađene biciklističke staze	Početna vrijednost: 7,5 km	Ciljna vrijednost: >=13,5 km

Tablica 8: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 8: Unaprjeđenje društvene infrastrukture

Posebni cilj br. 2 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi"			
1.	Pokazatelj ishoda: Rashodi za socijalnu zaštitu JLP@S-a po stanovniku (01.02.3.63)	Početna vrijednost: 224,24 HRK (2020.)	Ciljna vrijednost: > 244 HRK (2027)
Posebni cilj br. 8: „Unaprjeđenje društvene infrastrukture“			

**Izvešće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine**

<p>Posebni cilj br. 8 izravno doprinosi posebnom cilju br. 2 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na osiguranje kvalitetne socijalne zaštite i zdravstvene skrbi usklađenu s visokim standardima Europske unije za sve stanovnike na području grada Belišća. Isto tako, provedbom navedenog posebnog cilja osiguravati će se podrška i omogućiti visoki standardi u sportu, rekreaciji i ostalih oblika sportskih aktivnosti kako u gradskom tako i u ruralnom području grada Belišća.</p> <p>U ostvarenju ovog posebnog cilja će se težiti prvenstveno jačanjem kompetencija ranjivih skupina kroz programe eko-socijalne ekonomije, unapređenjem skrbi o socijalno isključivim osobama, kroz uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice te unapređenjem životnih uvjeta romske zajednice kao i provođenjem mjera aktivne politike zapošljavanja ranjivih skupina. Realizacijom navedenog posebnog cilja će se omogućiti provedbom aktivnosti na izgradnji, obnovi i održavanju sportske infrastrukture, izgraditi će se nova sportska dvorana i streljana u Zagajcima te obnoviti i izgraditi potrebna sportska igrališta.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Rashodi za socijalnu zaštitu po stanovniku (OI.02.3.70)	Početna vrijednost: 86,24 €	Ciljna vrijednost: > 90 €
2.	Pokazatelj ishoda: Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti (OI.02.3.11)	Početna vrijednost: 400	Ciljna vrijednost: >400
3.	Pokazatelj ishoda: Broj potpora za korištenje obnovljivih izvora energije	Početna vrijednost: 0	Ciljana vrijednost: =>20

Tablica 9: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 9: Razvoj odgojne i obrazovne infrastrukture

<p>Posebni cilj br. 3 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada"</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području „Obrazovanja“ (01.02.2.64)	Početna vrijednost: 994.950 HRK (2020.)	Ciljna vrijednost: > 1,3 milijuna HRK (2027)
<p>Posebni cilj br. 9: „Razvoj odgojne i obrazovne infrastrukture“</p>			
<p>Posebni cilj br.9. izravno doprinosi posebnom cilju br. 3 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na razvoj obrazovanja kao snažan poticaj razvoja gospodarskog, kulturnog i ekološki održivog razvoja grada.</p> <p>Za ostvarenje gore navedenog posebnog cilja izgraditi će se, obnoviti i održavati predškolske ustanove, pokrenuti će se rad i razvoj programa srednje obrtničke škole i dislociranih studija, pokrenuti će se rad i razvoj cjeloživotnog obrazovanja , pokrenuti program obrazovanja te stjecanje novih znanja i vještina prilagođenih tržištu. Razvijati će se formalni i neformalni sustav obrazovanja kao i pokrenuti IT akademija i razvoj robotike.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području obrazovanja (OI.02.2.64)	Početna vrijednost: 700.000 €	Ciljna vrijednost: >850.000 €
2.	Pokazatelj ishoda: Postotak stanovništva u dobi od 25-64 godine koji su završili visoko obrazovanje (II.02.2.05)	Početna vrijednost: 28,56 %	Ciljna vrijednost: > 30 %
3.	Pokazatelj ishoda: Stopa participacije mladih i odraslih u formalnom i neformalnom obrazovanju i osposobljavanju	Početna vrijednost: 0	Ciljana vrijednost: > 1 %

Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

u zadnjih 12 mjeseci (OI.02.2.42)		
--------------------------------------	--	--

Tablica 10: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni Cilj br. 10: Očuvanje i valorizacija kulturne baštine

Posebni cilj br. 8 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Jačanje kapaciteta, spremnosti i otpornosti zajednice na rizike"			
1.	Pokazatelj ishoda: rashodi za civilnu zaštitu po stanovniku (OI.02.10.24)	Početna vrijednost: 10,54 HRK (2020.)	Ciljna vrijednost: >= 12 HRK (2027)
Posebni cilj br. 10: „Očuvanje i valorizacija kulturne baštine“			
<p>Posebni cilj br. 10 izravno doprinosi posebnom cilju br. 8 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na osiguranje uvjeta za unapređenje i razvoj kulturnih programa te podizanje svijesti lokalnog stanovništva o korištenju kulturne baštine i njeno očuvanje.</p> <p>Za realizaciju ovog posebnog cilja izgraditi će se , obnoviti i održivo koristiti kulturna baštine te razvijati i unaprijediti programi iz područja kulture.</p>			
1.	Pokazatelj ishoda: Rashodi za kulturu JLP®S po stanovniku (OI.02.8.49)	Početna vrijednost: 28,50 €	Ciljna vrijednost: > 30 €
2.	Pokazatelj ishoda: Udio kulture u proračunu javnog sektora (OI.02.8.17)	Početna vrijednost: 2,5 %	Ciljna vrijednost: > 3 %
3.	Pokazatelj ishoda: Izdaci kućanstava za kulturu (OI.02.8.15)	Početna vrijednost: 75 €	Ciljna vrijednost: > 80 €

Tablica 11: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 11: Razvoj međunarodnih odnosa i multietničke suradnje

Posebni cilj br. 12 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva"			
	Pokazatelj ishoda: Postotak informatičke pismenosti stanovnika u segmentu korištenja interneta (OI.02.7.38)	Početna vrijednost: 81% (2020.)	Ciljna vrijednost: 89% (2027)
Posebni cilj br. 11: „Razvoj međunarodnih odnosa i multietničke suradnje“			
<p>Posebni cilj br. 11 izravno doprinosi posebnom cilju br. 12 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na razvijanje svijesti o vrijednostima i prednostima multietničkog i multikulturalnog društva.</p> <p>Za ostvarenje ovog posebnog cilja provoditi će se projekti jačanja svijesti o multietničnosti, multikulturalnosti i suradnje, projekti suradnje s prijateljskim gradovima, projekti očuvanja nacionalnog i vjerskog identiteta te projekti u svrhu ostvarivanja manjinskih prava. Isto tako provoditi će se aktivnosti usmjerene na projekte prekogranične suradnje, sudjelovanjem u međunarodnim projektima, jačanjem suradnje s prijateljskim gradovima, poticanjem mobilnosti građana, posebno mladih, organizacijom međunarodnih konferencija, sajmova i kampova, poticanjem korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija, te promocijom hrvatskog jezika i kulture.</p>			
	Pokazatelj ishoda: Broj aktivnih udruga na području grada (OI.02.13.29)	Početna vrijednost: 109	Ciljna vrijednost: >= 110

Izvešće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Pokazatelj ishoda: Broj zaposlenih na 1.000 stanovnika (OI.02.13.28)	Početna vrijednost: 315	Ciljna vrijednost: > 390
Pokazatelj ishoda: Ukupni proračunski prihodi JLP®S po stanovniku (OI.02.13.34)	Početna vrijednost: 1.050 €	Ciljana vrijednost: > 1.100 €

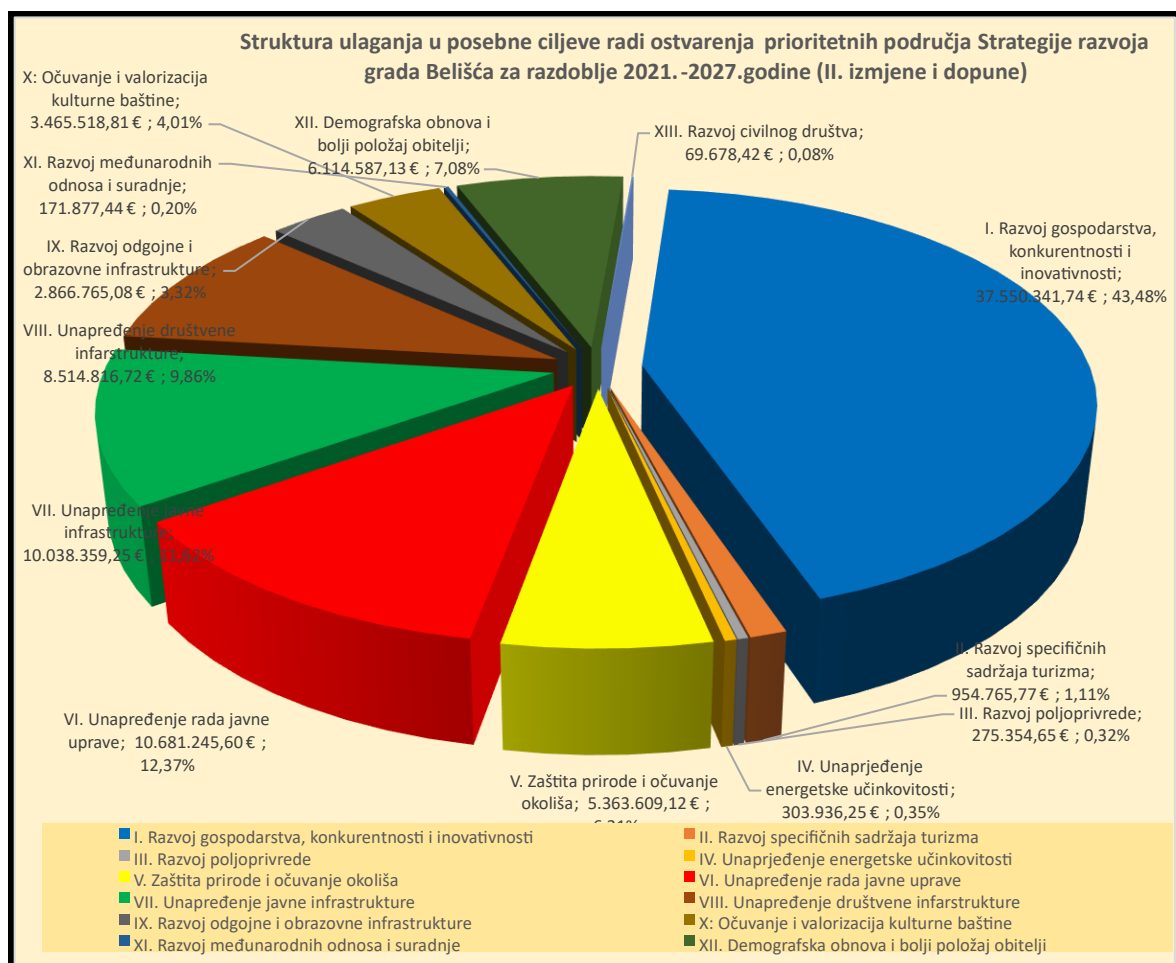
Tablica 12: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 12: Demografska obnova i bolji položaj obitelji

Posebni cilj br. 1 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanju obitelji"				
1.	Pokazatelj ishoda: Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu (01.02.3.64)	Početna vrijednost: 2,14 milijuna HRK (2020.)	Ciljna vrijednost: >= 2,5 milijuna HRK (2027)	
Posebni cilj br. 12: „Demografska obnova i bolji položaj obitelji“				
<p>Posebni cilj br. 12 izravno doprinosi posebnom cilju br. 1 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na unapređenje i revitalizaciju položaja obitelji i mladih te aktivnosti i mjera na ublažavanje negativnih demografskih trendova i poboljšanja života obitelji s djecom i mladima.</p> <p>Za ostvarenje ovog posebnog cilja provoditi će se aktivnosti poticanja zadržavanja mladih i obitelji na području grada, zatim će se poticati privlačenja visokoobrazovnih mladih osoba na području grada, kao i poticanje za novorođene osobe te izgradnjom poticajnog okruženja za mlade i obitelji.</p>				
1.	Pokazatelj ishoda: Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu (01.02.3.64)	Početna vrijednost: 100.000 €	Ciljna vrijednost: 700.000 €	
<p>Mjera 13.1. za posebni cilj 13. izravno doprinosi strateškom cilju 7. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva i zajednice u kojoj građani i organizacije civilnog društva u skladu s načelima održivog razvoja i djelovanja za opće dobro sudjeluju u ostvarivanju društva blagostanja i jednakih prilika za sve. Za realizaciju navedenog posebnog cilja razvijati će se sustav podrške organizacijama civilnog društva, jačanje vidljivosti i održivosti OCD, izgraditi, obnoviti i održavati društvene domove te osnažiti aktivnosti mladih.</p>				

Tablica 13: Ciljevi i pokazatelji ishoda za Posebni cilj br. 13: Razvoj civilnog društva

Posebni cilj br. 4 Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine: "Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana"				
1.	Pokazatelj ishoda: Broj aktivnih udruga na području županije (01.02.13.29)	Početna vrijednost: 3.820 (2021.)	Ciljna vrijednost: >= 4.100 (2027)	
Posebni cilj br. 13: „Razvoj civilnog društva“				
<p>Posebni cilj br. 13 izravno doprinosi posebnom cilju br. 4 iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva i zajednice u kojoj građani i organizacije civilnog društva u skladu s načelima održivog razvoja i djelovanja za opće dobro sudjeluju u ostvarivanju društva blagostanja i jednakih prilika za sve.</p> <p>Za realizaciju navedenog posebnog cilja razvijati će se sustav podrške organizacijama civilnog društva, jačanje vidljivosti i održivosti OCD, izgraditi, obnoviti i održavati društvene domove te osnažiti aktivnosti mladih.</p>				
1.	Pokazatelj ishoda: broj izgrađenih i održavanih društvenih domova	Početna vrijednost: 0	Ciljna vrijednost: >= 5	

Grafikon 1: Struktura ulaganja u posebne ciljeve radi ostvarenja strateških ciljeva Strategije razvoja grada Belišća za razdoblje 2021. - 2027.godine (II. izmjene i dopune)

Tablica 14: Pregled razvojnih projekata za provedbu Strategije (plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021. - 2027.godine (II. izmjene i dopune) Strateški razvojni projekti Grada Belišća

Broj projekta	Naziv projekta	Procijenjena vrijednost projekta		Vrijeme provedbe projekta
		I. izmjene i dopune	II. Izmjene i dopune	
0	1	2	3	4
1.	FASEP	271.578.968,00 kn	36.044.723,34 €	2020.- 2023.
2.	Tvornica tissue papira u Belišću	150.095.008,00 kn	19.921.030,99 €	2021.-2023.
3.	Obnova palače Gutmann i uređenju pristupnih površina između zgrada zaštićene kulturne baštine	21.407.634,56 kn	2.841.281,38 €	2019.-2023.
4.	Solarne elektrane	4.000.000,00 kn	530.891,23 €	2023.-2024.

Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

5.	Novi Polet - Izgradnja proizvodnog poduzetničkog inkubatora II	6.357.724,16 kn	843.815,01 €	2021.- 2023.
6.	Rekonstrukcija Trga slobode u Bistrincima	1.600.000,00 kn	212.356,49 €	2023.-2025.
7.	Rekonstrukcija nerazvrstane česte u Bistrincima - ulica Matije Gupca i Beliščanska ulica	2.650.140,63 kn	351.734,11 €	2019. – 2020.
8.	Rekonstrukcija i dogradnja vatrogasnog i društvenog doma i izgradnja pomoćne zgrade u Bistrincima	2.384.580,75 kn	316.488,25 €	2020. – 2022.
9.	Izgradnja stanova u društveno poticanoj stanogradnji (POS II)	15.000.000,00 kn	1.990.842,13 €	2023. – 2025.
10.	Projekt „VICINaD“ (HUHR) - revitalizacija industrijske baštine (Spomen-vlak) - Izvođenje konzervatorsko restauratorskih radova na obnovi Gutmannovog parnog vlaka i radovi na izgradnji nadstrešnice	2.341.496,00 kn	310.769,93 €	2021. – 2022.
11.	Izgradnja pristaništa za riječ na plovila u Bistrincima na obali rijeke Drave	15.000.000,00 kn	1.990.842,13 €	2025.-2027.
12.	IT Akademija, STEM područja – razvoj robotike	1.185.085,00 kn	157.287,81 €	2024.-2025.
13.	Izgradnja socijalnih stanova u Belišču (APN)	15.000.000,00 kn	1.990.842,13 €	2024. – 2026.
14.	Rekonstrukcije zgrade "Mitrovica u Belišču (ESCO/APN)	2.000.000,00 kn	265.445,62 €	2024.-2025.
15.	Izgradnja istočne tribine i atletske staze Gradskog stadiona u Belišču	5.154.800,00 kn	958.333,00 €	2023.-2024.
16.	TURESPIN - rekonstrukcija bazena i izgradnja turističko-rekreacijske i sportske infrastrukture Belišća	-	6.904.653,00 €	2023.-2024.
17.	Izgradnja dječjeg vrtića u prigradskom naselju Bistrinci	9.375.000,00 kn	1.244.276,33 €	2024.-2025.

5. Metodološki pristup

Metodologija korištena za vrednovanje tijekom provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća i izradu Završnog izvješćaja u skladu je s propisima Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog interesa i od interesa za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 44/23).

Vrednovanje tijekom provedbe je usmjereno prvenstveno da bi se provjerilo postiže li S(P)RGB očekivane rezultate, ciljeve i učinke ili su potrebne određene prilagodbe i strateške odluke koje se odnose na opseg strategije, odabir mjera ili promjene određenih provedbenih elemenata kako bi se postigli očekivani ishodi, ciljevi i učinci. Neposredni rezultati ovog vrednovanja trebaju se očitovati u poboljšanju kvalitete, provedbe i održivosti aktivnosti predviđenih S(P)RGB, s ciljem postizanja očekivanih ishoda odnosno ciljnih vrijednosti pokazatelja iz S(P)RGB.

Vrednovanje tijekom provedbe S(P)RGB se temelji na prikupljanju i analizi podataka dobivenih kroz različite izvore:

- Sekundarni izvori podataka koji se odnose prvenstveno na S(P)RGB II. Izmjene i dopune, sa pripadajućim akcijskim i financijskim planom, dostupna godišnja izvješća o provedbi S(P)RGB za razdoblje 2021.-2023.godine te Izvješća o izvršenju proračuna grada Belišća za razdoblje 2021.-2023.godine.
- Prikupljanje podataka, prvenstveno od stručnih službi Gradske uprave grada Belišća, te
- Analizom stavova i mišljenja članova stručnog tima koje provodi predmetno vrednovanje S(P)RGB.

Sukladno gore navedenom, odnosno uvidom u stavove i mišljenja različitih zainteresiranih strana za provedbu S(P)RGB, stvorila se pretpostavka za donošenje relevantnih prijedloga, zaključaka i preporuka koji mogu biti akceleratori uspješne provedbe S(P)RGB odnosno koji mogu predloženi obrasci za izradu novog strateškog dokumenta u nekom budućem razvoju grada Belišća.

Cijeli proces vrednovanja za vrijeme provedbe S(P)RGB možemo prikazati sljedećim dijagramom i to kako sljedi:

Grafikon 2: Prikaz procesa vrednovanja za vrijeme provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Iz gore navedenog Grafikona br. 2 je razvidno da je proces vrednovanja za vrijeme provedbe S(P)RGB kontinuirani i kompleksan proces koji se sastoji od tri (3) faze koje sljede jedna iz druge i to:

- 1) **Inicijalna faza vrednovanja** koja se uglavnom sastoji od prikupljanja sekundarnih podataka iz različitih izvora, a podaci koje smo koristili u ovom Izješću se odnose na Godišnja izvješća o provedbi Strategije (Plana) razvoja, kao i Financijskih izvješća Upravnog odjela za proračun i financije o izvršenju proračuna za pojedinu poslovnu godinu..
- 2) **Faze evaluacije vrednovanja** koja se sastoji od vrednovanja uspješnosti pojedinih pokazatelja, a sastoji se, kako od analize postignutih ishoda, tako i od relevantnih informacija koje smo koristili od relevantnih dionika dobivenim putem intervju, razgovora, prigodnih obilježavanja godišnjica i slično.
- 3) **Faze kvantificiranja ishoda pokazatelja** koju čini završnu fazu vrednovanja akata, a sastoji se od sinteza pokazatelja uspješnosti, a obuhvaća provjeru postignutih ishoda u provedbi Strategije (Plana) razvoja kao i donošenje zaključaka i preporuka.

Postupak vrednovanja strateškog akta Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, u fazi provedbe uključivao je:

- 1) Tehničku provjeru dokumenta sukladno Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17 i 151/22), Uredbom o smjernicama za izradu akta strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne samouprave („Narodne novine“ br. 37/23) te Priručnikom o strateškom planiranju, verzija 3.0., svibanj 2020.
- 2) Provjeru metodološke i sadržajne relevantnosti, koherentnosti i efektivnosti u skladu s osnovnim i dodatnim kriterijima sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog interesa i od interesa za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 44/23).

Predmet vrednovanja naveden je u nastavku. Prva faza vrednovanja tijekom izrade S(P)RGB-a izvršena je **dana 29. ožujka 2024. godine**, isporukom 1. privremenog izvješća. Izrada 1. privremenog izvješća i procjene kompletnosti osnovne i SWOT analize S(P)RGB uključivala je ocjenu izrađene SWOT analize na razini grada Belišća uključujući i stručni osvrt na cjelokupnu analizu stanja izrađenu u okviru analize stanja za izradu S(P)RGB. Druga faza vrednovanja tijekom izrade S(P)RGB izvršena je **dana 12. travnja 2024. godine** dostavom verzije 1 „Analizom stanja“ o kojoj su naznačeni snage i potencijali, te slabosti i prijetnje grada Belišća, te 3. privremeno izvješće **dana 26.travnja 2024.godine** dostavom Nacrta Izvješća o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine.

Ciljeve vrednovanja ovog akta strateškog planiranja za vrijeme provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine analizirali smo u skladu s člankom 12. Pravilnika o vrednovanju akata strateškog planiranja od nacionalnog interesa i interesa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se odnose na kriterije vrednovanja i to kriteriji **relevantnosti, koherentnosti, učinkovitosti, djelotvornosti, učinka i održivosti**, koje prikazujemo u sljedećoj tablici:

Tablica 15: Prikaz načela vrednovanja akata strateškog planiranja za vrijeme njegove provedbe

Izveštaje o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Kriteriji vrednovanja akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe

Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

RELEVANTNOST	KOHERENTNOST	UČINKOVITOST	ODRŽIVOST	DJELOTVORNOST	UČINAK
Pitanja za vrednovanje					
<ul style="list-style-type: none"> • Je li način na koji su ciljevi, prioriteta i mjere strukturirani u skladu s potrebama i mogućnostima grada? • Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim snagama i slabostima prepoznatim u SWOT analizi? • Jesu li pokazatelji relevantni i realistični? • Omogućuje li intervencijska logika Strategije (Plana) razvoja grada Belišća postizanje vizije i ciljeva razvojne politike? 	<ul style="list-style-type: none"> • Do koje mjere se očekuje da će se vizija ostvariti? • Jesu li razvojni projekti koherentni? Ima li preklapanja među njima? Postoji li sinergija između razvojnih projekata? • Jesu li razvojni projekti usklađeni s relevantnim strateškim dokumentima Osječko baranjske županije (prvenstveno s Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine)? • Do koje mjere provedba Strategije (Plana) razvoja grada Belišća doprinosi posebnim ciljevima Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine? 	<ul style="list-style-type: none"> • Je li provedbeni okvir Strategije (Plana) razvoja grada Belišća postavljen na način da se postižu očekivani rezultati s planiranim resursima? • Hoće li ciljevi zadani do 2027.g. biti ostvareni (praćenjem napretka u ispunjenju pokazatelja)? • Hoće li se planirani financijski napredak Strategije (Plana) razvoja grada Belišća ostvariti do kraja 2027.g.? • U kojoj mjeri provedba Strategije (Plana) razvoja grada Belišća doprinosi horizontalnim načelima? 	<ul style="list-style-type: none"> • Jesu li razvojni projekti temeljeni na stvarnim internim i eksternim potrebama, potencijalima, trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će se provoditi? • Jesu li razvojni projekti jasno i kratko formulirani, dobro sadržajno strukturirani i jesu li vidljiva ikakva ponavljanja ili kontradiktornosti? • Očekuje li se da će pozitivni učinci intervencija kroz Strategije (Plana) razvoja grada Belišća biti trajni? 	<ul style="list-style-type: none"> • Jesu li planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj adekvatne? • Kako se ocjenjuju korišteni pokazatelji ishoda koji održavaju socijalnu i gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kako se ocjenjuju pokazatelji ishoda za lakše praćenje provedbe mjera iz S(P)RGB? • Kako se ocjenjuje financijsko upravljanje te akcijski plan provedbe S(P)RGB?

6. Odgovori na evaluacijska pitanja

Strategija (Plan) razvoja grada Belišća vrednovana je uz uvažavanje osnovnih i dodatnih kriterija vrednovanja i evaluacijskih pitanja kako slijedi:

6.1. Relevantnost

Navedenim kriterijem se utvrđuje da li su ciljevi akata strateškog planiranja definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama grada Belišća, postoji li opravdanje za daljnji nastavak provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine u odnosu na prvotne utvrđene razvojne potencijale i potrebe grada te jesu li ciljevi definirani u skladu s načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem. Kako bi odgovorili na u skladnosti kriterija relevantnosti, postavili smo četiri (4) evaluacijska pitanja i to:

Pitanje br. 1: Je li način na koji su ciljevi, prioriteti i mjere strukturirani u skladu s potrebama i mogućnostima grada?

Ciljevi, prioriteti i mjere strukturirane su vrlo kvalitetno i daju detaljnu sliku grada Belišća, opisano u četiri tematske cjeline: društvo, gospodarstvo, urbano okruženje i upravljanje razvojem. One uključuje definiciju obuhvata, kvantitativne i kvalitativne podatke i informacije iz pouzdanih izvora na europskoj (Europska komisija) nacionalnoj razini (npr. DZS, ministarstva i javne agencije itd.), županijskoj i lokalnoj razini. Podaci navedeni u nacrtu ciljeva, prioriteta i mjera su pouzdani i relevantni. Kod provedbe procjene stanja uzeti su u obzir analize i zaključci fokus grupa, prethodnih istraživanja, strateška izvješća, projekti u provedbi i drugi službeni dokumenti.

Istraživanje za analizu trenutnog stanja grada Belišća provedena je u intenzivnoj suradnji s Radnim skupinama (gospodarstvo, infrastrukturu i prostorno uređenje, obrazovanje i sport, poljoprivredu i zaštitu okoliša, turizam i kulturu, zdravstvo i socijalnu skrb). Participativni pristup pri izradi Analize stanja pridonijelo je prepoznavanju zajedničkih razvojnih prioriteta različitih dionika, stvaranju mogućnosti za poticanje i ubrzanje društveno gospodarskog razvoja i uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba različitih kategorija dionika regionalnog razvoja.

U Analizu stanja uključeno je dovoljno vizualnih prikaza rezultata analize podataka, a posebno je potrebno pohvaliti korištenje prikaza trendova kroz proteklih nekoliko godina što daje mogućnost predviđanja kretanja pojedine pojave te ujedno rangiranja slabosti i snaga po prioritetima. Uložen je dodatan trud i u izradu usporedbe pojedinih lokalnih i nacionalnih pokazatelja. Gdje je moguće, preporučuje se rezultate analize usporediti i s prosjekom Europske unije u tablicama ili tekstu.

Pitanje br. 2: Jesu li u definiciji ciljeva, prioriteta i mjera vidljivi naglasci na ključnim snagama i slabostima prepoznatim u SWOT analizi?

Snage i slabosti definirani su kao zaključci Analize stanja koji su u potpunosti opravdani raspoloživim dokazima. Identificirani nalazi jasno su raspoređeni u odgovarajuće skupine te ne postoje proturječni nalazi prema područjima SWOT analize.

Vrednovanje SWOT analize bio je predmet prve faze vrednovanja tijekom provedbe, tijekom kojeg je Tim za vrednovanje dostavio komentare i preporuke koje je izrađivač Plana razvoja uvažio, stoga Tim za vrednovanje ocjenjuju SWOT analizu pravilno izrađenom, koherentnom, relevantnom i jasnom.

Pitanje br. 3: Jesu li pokazatelji relevantni i realistični?

Plan razvoja temelji na tri razvojna prioritetna područja koji su jasno opisani, utemeljeni na izazovima i povezani s ciljevima i vizijom razvoja grada Belišća. Posebnim ciljevima se ostvaruju strateški prioriteti iz planskog dokumenta. Ciljevi su opisani na odgovarajući način te uključuju sljedeće informacije o pojedinom cilju: svrha i izazov (relevantnost), obrazloženje, popis mjera i aktivnosti te popis pokazatelja ishoda.

Za svaki posebni cilj opisan je doprinos provedbi odgovarajućeg posebnog cilja iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja (Plan razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine).

Svakom cilju pridružene su razvojne mjere i aktivnosti koji se razrađuju u Provedbenom programu grada Belišća za razdoblje 2021.-2025.godine. Pod mjerom podrazumijevamo skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškog cilja. U Planu razvoja, mjere su realistične, jasno definirane, povezane s ciljevima i pokazateljima te su međusobno komplementarne.

Aktivnosti su nizovi specifičnih i međusobno povezanih radnji u okviru projekta ili nekog drugog provedbenog mehanizma, čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnog cilja. Uzevši u obzir opseg i kapacitete grada Belišća, mišljenje je Tima za vrednovanje da su aktivnosti primjerne zahtjevnosti te je njihova realizacija izgledna.

Pokazatelji ishoda mjerljivi su i logički povezani s posebnim ciljevima te sadrže polaznu i ciljnu vrijednost koja im omogućava praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju ciljeva. Također, osigurana je povezanost s pokazateljima Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine. Izrađivač je koristio pokazatelje iz Biblioteke pokazatelja.

Projekt je niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenog razdoblja i određenih financijskih sredstava. Projekti su povezani s mjerama i ciljevima, a svaki pojedini projekt pridonosi ostvarenju određenog pokazatelja ishoda, a time i ostvarenju posebnih ciljeva. Ukupno ima 17 projekata od razvojnog značaja za grad Belišće te su različite razine obuhvata i utjecaja.

Pitanje br. 4: Omogućuje li intervencijska logika Strategije (Plana) razvoja grada Belišća postizanje vizije i ciljeva razvojne politike?

Tijekom predmetnog vrednovanja ponovo se dubinski provjerila intervencijska logika S(P)RGB te stoga i ovo vrednovanje, kao i prethodno vrednovanje (vrednovanje tijekom izrade), potvrđuje da postoji jasna poveznica između analize stanja, definiranja ključnih razvojnih problema i potreba, SWOT analize i strateškog okvira. Aktivnosti unutar svake mjere reflektiraju opisane razvojne probleme i potrebe prepoznate u analizi stanja.

Prioriteti i mjere jasno doprinose ispunjenju strateških ciljeva. Nadalje, provedbeni mehanizmi su kvalitetno definirani, jasno su dodijeljene uloge i odgovornosti u provedbi pojedinih mjera koje odgovaraju nadležnostima i kapacitetima tih provedbenih tijela.

Projekti za čije financiranje su planirani ostali izvori, posebice ESI fondovi, imaju jasno uporište u određenoj mjeri S(P)RGB i usklađeni su s planiranim aktivnostima unutar pojedine mjere.

Razvojni projekti se također nadovezuju na planirane aktivnosti unutar pojedinih mjera i razvidno je da direktno doprinose ispunjenju posebnih ciljeva odnosno doprinose ispunjenju vizije razvoja Grada Belišća.

O određenim prioritetima otvara se mogućnost pojednostavljanja razvojnog područja u idućem programskom razdoblju spajanjem nekih mjera, posebice u razvojnom području 3.

Općeniti zaključak:

Intervencijska logika S(P)RGB je jasna i kvalitetno razrađena. S obzirom da ovo vrednovanje obuhvaća period provedbe S(P)RGB od 01.01.2021.-31.12.2023.godine, nije moguće još sa sigurnošću ustvrditi dinamiku postizanja ciljeva razvojne politike.

Za iduće programsko razdoblje trebalo bi razmisliti o pojednostavljivanju razvojnih područja, posebice u segmentu manjeg broja posebnih ciljeva i mjera koje se odnose razvojno području 3: Ravnomjerno, razvijeno i socijalno uključivo Belišće. Neke od mjera su prikladnije da postanu aktivnosti unutar jedne sveobuhvatnije mjere umjesto da ostanu samostalne mjere koje se djelomično preklapaju svojim aktivnostima (npr. Unapređenje javne infrastrukture, unapređenje društvene infrastrukture, te razvoj odgojne i obrazovne infrastrukture i slično), kako bi se lakše pratila uspješnost njihove provedbe.

Dodatni argument gore navedenome leži i u činjenici da su utrošeni iznosi u pojedinim mjerama kumulativno iskazani u određenim stavkama proračuna, odnosno Planu razvojnih programa te da ih u izvješćima u provedbi nije bilo moguće razdvojiti. Ključno je ustvrditi da S(P)RGB ima ugrađeni mehanizam fleksibilnosti odnosno prilagodljivosti promjenjivim okolnostima i izazovima s kojima se Grad susreće. Na taj je način moguće relativno brzo odgovoriti na nove potrebe, ali i prilike, bilo redefiniranjem aktivnosti unutar pojedinih mjera, bilo preraspodjelom proračunskih sredstava.

Primjeri novih prilika: dostupnost novih mehanizama financiranja projekata (najčešće iz međunarodnih izvora), nova strateška partnerstva ili međunarodni projekti/inicijative i sl. Primjeri novih potreba: elementarne nepogode, globalne zdravstvene ugroze, izmjena nacionalnog zakonodavnog okvira koji utječe na planirana ulaganja Grada Belišća, izostanak planiranih resursa (financijskih ili ljudskih) za provedbu određenih mjera/projekata, posebice iz drugih izvora i sl.

6.2. Koherentnost

Ovim kriterijem se utvrđuje unutarnja i vanjska koherentnost Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine i odnosi se prvenstveno na doprinos pojedinih javnih politika i koherentnosti s ostalima aktima strateškog planiranja iz djelokruga rada grada Belišća. Eksterna koherentnost se odnosi na usklađenost navedenog akta s Nacionalnom razvojnom strategijom, ciljevima akata strateškog planiranja Osječko-baranjske županije te provedbom javnih politika koje su s njima povezane. Sukladno definiranim kriterijima koji su korišteni prilikom vrednovanja ovog dijela Strategije (Plana) razvoja bio je kriterij koherentnosti koje smo razmotrili kroz četiri pitanja i to:

Pitanje br. 1: Do koje mjere se očekuje da će se vizija ostvariti?

Vizija grad Belišća proizlazi iz intenzivnih javnih konzultacija i glasi: “Grad zadovoljnih ljudi, industrijsko, obrazovno i kulturno središte sjeverozapadnog dijela Osječko-baranjske županije. Suvremeni rad koji sinergijom održivog razvoja gospodarstva i urbanog i ruralnog prostora, utemeljenog na ljudskim i prirodnim potencijalima, kulturnoj baštini i sportskoj tradiciji, osigurava kvalitetan standard življenja, poštujući multikulturalnost i multietničnost ugrađene u temelje nastanka i razvoja grada, osigurava jednak pristup i jednake mogućnosti svima, a posebno mladima, novim idejama i inovacijama“. Vizija bi bila jasnija da je sažeta i usredotočena samo na tri ključna razvojna područja te je potrebno uzeti u obzir i motivacijsku komponentu koja će ključne dionike i građane inspirirati da aktivno sudjeluju u razvoju grada Belišća.

Predložena Vizija izravno odgovara osnovnim lokalnim, regionalnim i nacionalnim izazovima (negativne demografske promjene, klimatske promjene i sl.), te artikulira lokalne, nacionalne i regionalne aspiracije stoga zaključujemo kako je postoji odgovarajuća unutarnja i vanjska povezanost.

Pitanje br. 2: Jesu li razvojni projekti dosljedni? Ima li preklapanja među njima? Postoji li sinergija između razvojnih projekata?

Razvojni projekti u najvećem dijelu odgovaraju pozitivno na sva gore navedena pitanja. Dio koji se predlaže razmotriti za unapređenje jest osmišljavanje manjeg broja integrativnih projekata koji bi povećali sinergijske efekte ovih intervencija i nadodali potrebne elemente zelene, digitalne i industrijske tranzicije, što bi omogućilo pozitivno odgovaranje na sve gore navedene evaluacijske kriterije do najviše razine usuglašenosti. Tim za vrednovanje predložio je primjere takvih projekata, a kako je iskazana suglasnost da se takve inicijative mogu i trebaju integrirati u sljedećim fazama u suradnji s nositeljima pojedinih projekata, smatramo da se ovi kriteriji mogu smatrati u potpunosti zadovoljenima pod uvjetom da se isti koraci naprave tijekom sljedećih koraka dovršetka Plana razvoja.

Pitanje br. 3: Jesu li razvojni projekti usklađeni s relevantnim strateškim dokumentima Osječko-baranjske županije (prvenstveno s Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine)?

Temeljem gore navedenog pitanja napravljena je provjera stupnja usklađenosti akta strateškog planiranja s Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine, kao i sa svim relevantnim smjernicama za izradu, kao i provjera kvalitete pojedinih analitičkih i planskih elemenata koja je dala pozitivnu ocjenu po svim navedenim kriterijima.

Naime, odgovori na navedeno evaluacijsko pitanje omogućilo je davanje ključne ocjene koja je u najvećoj mjeri bile pozitivna, a tamo gdje su postojale potrebe za nadopunama i poboljšanjima, izrađivač je nakon svake faze vrednovanja doradio nacрте analizom dostavljenih prijedloga nadopuna i poboljšanja koje je izrađivač u najvećoj mjeri usvajao i integrirao u nove inačice elemenata planskog dokumenta.

Temeljem svega navedenog možemo zaključiti da Plan u ovom obliku u potpunosti slijedi Upute za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave strukturom svoga sadržaja i samim sadržajem.

Vizija razvoja usuglašena je s hijerarhijski nadređenom vizijom. Manji nedostaci primijećeni su samo u smislu manjka naglaska na inovacije koje su jedan od ključnih prioriteta EU-a i NRS-a 2030., kao i zbog jasnih i prioritetnih potreba za snažnijim i jednoznačnim poticanjem društvenih, gospodarskih, a posebice zelenih i digitalnih inovacija na prostoru grada Belišća i u svim sektorima u svrhu pružanja odgovora na pitanja kvalitete života, rada i dostupnosti ključnih usluga, posebice u najugroženijim ruralnim područjima na području grada Belišća. Međutim, i ovakva vizija predstavlja dobru osnovu za razvojno djelovanje.

Srednjoročne razvojne potrebe i potencijali sagledani su kroz logičan slijed koraka koji uključuje analizu stanja, SWOT analizu, prioritete i posebne ciljeve regionalnih razvojnih politika s jasno definiranim početnim i ciljnim vrijednostima temeljenim na podacima iz pouzdanih javnih izvora.

Dokument sadržava terminski plan i indikativni financijski okvir usmjeren na razvojne projekte. Izrađivač je tijekom cijelog postupka uključio velik broj dionika, kontinuirano i kvalitetno komunicirao s timom za vrednovanje i usvojio najveći dio preporuka samih dionika i tima za vrednovanje u vezi s prijedlozima nadopuna i poboljšavanjem pojedinih elemenata analitičkog i planskog dijela.

Daljnji manji prijedlozi unapređenja mogući su u jasnijem i preglednijem tabličnom strukturiranju razvojnih problema, potreba i potencijala u osnovnoj analizi i u dijelu intervencijske logike i hodograma provedbe u planskom dijelu, eventualnog uključivanja ili povezivanja dijela postojeće baze lokalnih, mikro regionalnih i županijskih razvojnih projekata i njihove bolje kontekstualne integracije i koordinacije na način da se postignu veći sinergijski učinci, kao i nešto jasnije nadogradnje projekata elementima zelene i digitalne tranzicije u suradnji s njihovim nositeljima i eventualne primjene integriranih razvojnih teritorijalnih, unutar sektorskih i

međusektorskih razvojnih projekata usmjerenih na pružanje odgovora na pitanja kvalitete života, kvalitete i raznovrsnosti radnih mjesta i poticanje društvenih, gospodarskih, tehnoloških i okolišnih inovacija kako bi se još kvalitetnije i izravnije zadovoljili svi kriteriji vrednovanja. Ovi zahvati velikim dijelom ne zahtijevaju značajna ulaganja u infrastrukturu, ne ovise o pojedinostima prostornog planiranja (jer se uklapaju u postojeće prostorne planove i imaju pozitivan utjecaj na okoliš), uključuju više sektora i mogu kvalitetnije i dinamičnije odgovoriti na izazove otpornosti, industrijske tranzicije i ravnomjernog prostornog razvoja grada, a mogu se ostvariti velikim dijelom i jednostavnim nadovezivanjem i/ili nadogradnjom postojećih ili dodavanjem integrativnih projektnih prijedloga koji povezuju i/ili nadograđuju postojeće projektne prijedloge.

Također, oslanjanje na vlastita i druga javna sredstva, uključujući posebice fondove EU-a, izloženo je rizicima uspješnosti povlačenja ovih sredstava koji su uvjetovani kapacitetima svih dionika uključenih u ove postupke na županijskoj i na nacionalnoj razini, ali i utjecajima kriza kao što su javno-zdravstvene, geopolitičke, ekonomske, financijske i druge krize. Iako su kapaciteti javno privatnog partnerstva također čimbenik rizika, usmjerenost na nove modele suradnje sektora i u smjeru javno-privatnih partnerstava za inovacije i razvoj u skladu s europskim i globalnim primjerima najbolje prakse izvjesno su smjer kojem treba posvetiti nešto više pažnje u oblikovanju planskih i provedbenih politika. Posebice se to odnosi na definiciju strateških projekata koji bi mogli imati nešto značajnije istaknutu integraciju ciljeva zelene i digitalne tranzicije, pa se navedeno predlaže poboljšati u koordinaciji s nositeljima predloženih strateških projekata, ali i u promišljanju uključivanja integriranih „soft“ projekata u strateške razvojne projekte koji bi izravnije mogli pridonijeti pružanju odgovora na ključne razvojne izazove grada, kao što su primjerice depopulacija i ravnomjerniji razvoj potpomognutih, ruralnih, ali urbanih područja.

Dosadašnja postignuća, reference i kapaciteti grada Belišća i dionika na području grada u korištenju fondovima EU-a izvjesna su garancija uspjeha i u daljnjem razvojnom nastojanju grada i njezinih dionika. Ipak, preporučuje se u provedbenom dijelu primjena analize rizika i prijetnji vezanih za potencijalne probleme koji mogu nastati s obzirom na realne očekivane poteškoće u korištenju fondovima EU-a (kašnjenja), ali i druge potencijalne krize (nastavak situacije u vezi s bolesti COVID-19, ekonomska i financijska kriza, inflacija, problemi s lancima opskrbe, daljnji problemi s depopulacijom i manjkom radne snage u ključnim sektorima).

Kako je izrađivač u postupku pripreme za sljedeće faze komunikacije sa zainteresiranom javnošću i dionicima, čime se može uz manje intervencije osigurati uključivanje svih navedenih manjih intervencija u konačnu verziju, a i s obzirom na to da su svi kriteriji vanjskog vrednovanja u najvećoj mogućoj mjeri ispunjeni, možemo reći da Plan razvoja u najvećem dijelu zadovoljava ključne zahtjeve koje postavlja zakonodavni okvir i relevantne upute i smjernice, kao i da predstavlja kvalitetan razvojni dokument koji je relevantan, konzistentan, koherentan i dobro pripremljen za upućivanje u postupak javnog savjetovanja, a potom i u postupak formalnog usvajanja.

Pitanje b. 4: Do koje mjere provedba Strategije (Plana) razvoja grada Belišća doprinosi posebnim ciljevima Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine?

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17i 151/22) određuje da je prilikom izrade akta strateškog planiranja na razini lokalne samouprave potrebno uskladiti s aktima strateškog planiranja više razine. To podrazumijeva da se strategije (planovi) razvoja jedinice lokalne samouprave moraju biti usklađeni, s jedne strane, s odgovarajućim nacionalnim planovima, kao i s planovima razvoja područne (regionalne) samouprave.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030.godine određuje četiri razvoja smjera: (1) održivo gospodarstvo i društvo; (2) jačanje otpornosti na krize; (3) zelena i digitalna tranzicija i (4) ravnomjerni regionalni razvoj. Sukladno navedenoj Nacionalnoj strategiji, Županijska skupština Osječko-baranjske

županije je usvojila Plan razvoja Osječko-baranjske županije kojim su definirali prioriteta razvojna područja u srednjoročnom razdoblju i to kako slijedi: (1) osnaživanje i unaprjeđenje društvenog sustava i kvalitete života građana; (2) kvalitetan, siguran i očuvan životni prostor; (3) regionalna prepoznatljivost, konkurentnost i inovativnost gospodarstva, te (4) učinkovito i djelotvorno upravljanje.

U nastavku dajemo slikovni prikaz usklađenost Strategije razvoja grada Belišća Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine, i to kako slijedi:

Tablica 16: Usklađenost posebnih ciljeva Strategije razvoja grada Belišća s posebnim ciljevima Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine

**Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine**

Razvojni smjer Plan razvoja OBŽ	Posebni ciljevi Plana razvoja OBŽ do 2027.godine	Posebni ciljevi Strategije razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.	Mjere za ostvarivanje posebnih ciljeva iz Strategije razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.
Osnaživanje i unaprjeđenje društvenog sustava i kvalitete života građana	PC 1: Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanju obitelji	PC 12: Demografska obnova i bolji položaj obitelji	12.1. Unaprjeđenje i revitalizacija obitelji i mladih
	PC 2: Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi	PC 8: Unaprjeđenje društvene infrastrukture	8.1. Razvoj i unaprjeđenje socijalne i zdravstvene zaštite 8.2. Razvoj i unaprjeđenje sportske infrastrukture
	PC 3: Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana	PC 9: Razvoj odgojne i obrazovne infrastrukture	9.1. Razvoj predškolskog odgoja, osnovnog i srednjeg i cjeloživotnog obrazovanja
	PC 4: Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana	PC 13: Razvoj civilnog društva	13.1. Unaprjeđenje rada udruga civilnog društva
Kvalitetan, siguran i očuvan životni prostor	PC 5: Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i održivog korištenja prirode te jačanje otpornosti i ublažavanje klimatskih promjena	PC 5: Zaštita prirode i očuvanje okoliša	5.1. Zaštita i razvoj prirodnih resursa 5.2. Upravljanje otpadom
	PC 6: Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije	PC 7: Unaprjeđenje javne infrastrukture	7.1. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture 7.2. Unaprjeđenje ostale infrastrukture javne namjene
	PC 7: Razvoj i unaprjeđenje održive stabilnosti	PC 4: Unaprjeđenje energetske učinkovitosti	4.1. Povećanje energetske učinkovitosti 4.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva
	PC 8: Jačanje kapaciteta, spremnosti i otpornosti zajednice na rizike	PC 11: Očuvanje i valorizacija kulturne baštine	11.1. Razvoj i unaprjeđenje kulture
Regionalna prepoznatljivost, konkurentnost i inovativnost gospodarstva	PC 9: Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva	PC 1: Razvoj gospodarstva, konkurentnosti i inovativnosti	1.1. Razvoj poduzetničke infrastrukture 1.2. Razvoj gospodarstva i investicijskog ulaganja 1.3. Razvoj održivog energetskog sektora
	PC 10: Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja	PC 3: Razvoj poljoprivrede	3.1. razvoj održive poljoprivrede 3.2. Razvoj poljoprivredne infrastrukture 3.3. Potpore ulaganja u poljoprivredu 3.4. Razvoj poduzetništva u ruralnom području
	PC 11: Jačanje regionalne prepoznatljivosti pomoću brendiranja i promidžbe	PC 2: Razvoj specifičnih sadržaja turizma	2.1. Razvoj posebnih oblika turizma 2.2. Razvoj turističke infrastrukture
	PC 12: Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva	PC 10: Razvoj međunarodnih odnosa i multietničke suradnje	10.1. Razvoj međunarodnih odnosa i suradnje 10.2. Razvoj multietničnosti i suradnje
	PC 13: Unaprjeđenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom	PC 6: Unaprjeđenje rada javne uprave	6.1. Informatizacija i digitalizacija javne uprave 6.2. Unaprjeđenje komunikacije s građanima
Učinkovito i djelotvorno upravljanje	PC 14: Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije		

Izvor: Strategije (Plan) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, II. Izmjene i dopune, Grad Belišće 2023.godine, str. 56-57.

Plan razvoja grada Belišća se temelji na tri razvojna prioritetna područja koji su jasno opisani, utemeljeni na izazovima i povezani s ciljevima i vizijom razvoja grada Belišća. Posebnim ciljevima se ostvaruju razvojni

prioriteti iz planskog dokumenta. Ciljevi su opisani na odgovarajući način te uključuju sljedeće informacije o pojedinom cilju: svrha i izazov (relevantnost), obrazloženje, popis mjera i aktivnosti te popis pokazatelja ishoda.

Za svaki posebni cilj opisan je doprinos provedbi odgovarajućeg posebnog cilja iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja (Plan razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine).

Svakom cilju pridružene su razvojne mjere i aktivnosti koji se razrađuju u **Provedbenom programu grada Belišća za razdoblje 2021.-2025.godine**. Mjera je skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom upravnom području kojom se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno se pridonosi ostvarenju strateškog cilja. U Planu razvoja, mjere su realistične, jasno definirane, povezane s ciljevima i pokazateljima te su međusobno komplementarne.

Aktivnosti su nizovi specifičnih i međusobno povezanih radnji u okviru projekta ili nekog drugog provedbenog mehanizma, čija provedba izravno vodi ostvarenju mjere, a neizravno ostvarenju posebnog cilja. Uzevši u obzir opseg i kapacitete grada Belišća, mišljenje je Tima za vrednovanje da su aktivnosti primjerne zahtjevnosti te je njihova realizacija izgledna.

Pokazatelji ishoda mjerljivi su i logički povezani s posebnim ciljevima te sadrže polaznu i ciljnu vrijednost koja im omogućava praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju ciljeva. Također, osigurana je povezanost s pokazateljima Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine. Izrađivač je koristio pokazatelje iz Biblioteke pokazatelja.

Projekt je niz međusobno povezanih aktivnosti koje se odvijaju određenim redoslijedom radi postizanja ciljeva unutar određenog razdoblja i određenih financijskih sredstava. Projekti su povezani s mjerama i ciljevima, a svaki pojedini projekt pridonosi ostvarenju određenog pokazatelja ishoda, a time i ostvarenju posebnih ciljeva. Ukupno ima 17 projekata od razvojnog značaja za grad Belišće te su različite razine obuhvata i utjecaja.

Zaključno, iz svega gore navedenog je razvidno da provedba mjera iz Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine u velikoj mjeri pridonosi provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine.

6.3. Učinkovitost

Sukladno definiranoj metodologiji, kriterij učinkovitosti smo podijelili na 4 evaluacijska pitanja:

Pitanje br. 1: Je li provedbeni okvir Strategije (Plana) razvoja grada Belišća postavljen na način da se postižu očekivani rezultati s planiranim resursima?

Vrednovanje tijekom provedbe može donekle potvrditi nalaze prethodnog vrednovanja (vrednovanja tijekom izrade) da je provedbeni okvir postavljen kvalitetno, jasno i realno s obzirom na raspoložive resurse.

Izješćem o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine do 2023.godine je razvidno da je ukupna realizacija Strategije (Plana) razvoja ostvarena sa 38,35%, i to na način da je prioritetno razvojne područje Održivo konkurentno i poduzetno Belišće ostvareno sa 43,20%, prioritetno razvojno područje jačanje energetske tranzicije u zeleno Belišće sa 34,60%, te prioritetno razvojno područje Ravnomjerno razvijeno i socijalno Belišće: unaprjeđenje kvalitete življenja i sustava upravljanja razvojem sa 34,37%.

Pitanje br. 2:Hoće li ciljevi zadani do 2027.g. biti ostvareni (praćenjem napretka u ispunjenju pokazatelja)?

Učinkovitost provedbenog okvira provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine očituje se u sljedećem: ukupno su definirana 37 pokazatelja ishoda, za koji je za svaki pokazatelj ishoda definirana početna vrijednost i ciljna vrijednost koja se nastoji postići konačnom provedbom Plana razvoja i postizanjem definiranih ciljeva razvoja. Od ukupno 37 definirana pokazatelja kod njih 21, ili 56,76%, se primjećuje napredak u odnosu na početnu vrijednost pokazatelja, kod 9 ili 24,32%, je utvrđeno nazadovanje, a kod 2 ili 5,41%, se ostvarena vrijednost u odnosu na definiranu početnu vrijednost pokazatelja ishoda nije promijenila, dok je 5 ili 13,51%, pokazatelja nije bilo moguće pratiti reprezentativnim podacima.

Posebni ciljevi kod koji je ostvaren napredak definiranih pokazatelja ishoda u odnosu na početne vrijednosti iz Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine prikazujemo u sljedećoj tablici, i to kako sljedi:

Tablica 17: Pokazatelji ishoda kod kojih je ostvaren napredak u odnosu na početne vrijednosti Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Redni broj ishoda	Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
1.	II.01.02.06	87,65%	➤ 89 %	98,44% (2022.godine)
	Postotak malih i srednjih poduzeća u ukupnom broju poduzeća			
2.	OI.01.02.05	650.000 €	> 5.000.000 €	25.830.907 € (2022.godin)
	Bruto investicije			
3.	OI.02.13.29	370	➤ 600	560
	Dolasci u turističke smještajne objekte			
4.	II.02.8.17	2.000	➤ 2.600	2.889
	Noćenja u turističkim smještajnim objektima			
5.	OI.02.8.20	14	17	15
	Učestalost sudjelovanja u kulturnim i sportskim manifestacijama			
6.	OI.02.11.44	300.000 kW	350.000 kW	366.900 kW
	Potrošnja primarne energije			
7.	OI.02.6.18	23,35%	>35 %	52,60%
	Stupanj recikliranog komunalnog otpada			
8.	OI.02.6.8	500.000 €	>500.000 €	520.492,72 €
	Izdaci za zaštitu okoliša			
9.	OI.02.7.35	2	7	3 (2023.godine)
	Broj novih e-usluga za građane			
10.	OI.02.14.02	15,25	>16	22,51 (2023.godine)
	Broj javnih službenika na 1.000 stanovnika			
11.	OI.02.7.22	0	2	1 (2023.godine)
	E-uprava			
12.	OI.02.6.35	92,50%	<99%	<99%
	Stanovništvo priključeno na javnu vodoopskrbu			
13.	-	49,27 km	➤=56 km	49,995 km
	Održavanje nerazvrstanih cesta			

Izvešće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Redni broj ishoda	Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
14.	OI.02.3.70	86,24 €	>90 €	102,26 € (2023.godina)
	Rashodi za socijalnu zaštitu po stanovniku			
15.	OI.02.3.11	400	<400	348 (2023.godine)
	Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključivosti			
16.	OI.02.2.42	0	>1%	6,45% (2022.godine)
	Stopa participacije mladih i odraslih u formalnom i neformalnom obrazovanju			
17.	OI.02.8.49	28,50 €	≥30 €	34,65 € (2023.godine)
	Rashodi za kulturu JLS po stanovniku			
18.	OI.02.8.17	2,50%	>3 %	2,60 % (2023.godine)
	Udio kulture u proračunu javnog sektora			
19.	OI.02.8.15	75,00 €	> 80,00 €	89,60 € (2023.godine)
	Izdaci kućanstva za kulturu			
20.	OI.02.13.34	1.050,25 €	>1.100,00 €	1.305,12 € (2023.godine)
	Ukupni proračunski prihodi poslovanja JLS po stanovniku			
21.	-	0	≥5	5 (2023.godine)
	Broj izgrađenih i održanih društvenih domova			

Izvor: Izvešće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, Belišće, ožujak 2024.godine, str. 27-28.

Sukladno navedenom, dajemo i prikaz pokazatelja ishoda koji su ostali na planiranoj razini shodno Planu razvoju grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, koje prikazujemo u sljedećoj tablici.

Tablica 18: Pokazatelji ishoda koji su ostali na planiranoj razini Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Redni broj ishoda	Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
1.	OI.02.12.08	61,31%	< 60 %	61,31% (2021.godina)
	Postotak poljoprivrednog zemljišta			
2.	Obnovljene i izgrađene biciklističke staze	7,5 km	≥13,5 km	7,5 km

Izvor: Izvešće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, Belišće, ožujak 2024.godine, str. 28.

U nastavku dajemo i prikaz pokazatelja ishoda koji su pokazali nazadovanje u odnosu na planirane vrijednosti iz Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine i to kako sljedeći:

Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Tablica 19: Pokazatelji ishoda koji su ostvarili nazadovanje u odnosu na Plan razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Redni broj ishoda	Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
1.	OI.02.1.31	91,17%	> 92 %	57,65 % (2023.godine)
	Broj dodijeljenih potpora			
2.	-	45	➤ 60	25 (2023.godine)
	Broj dodijeljenih potpora			
3.	II.02.8.17	200.000 €	=> 250.000 €	20.622,41 € (2023.godina)
	Investicije u poljoprivredu			
4.	OI.02.2.59	250.000 €	>300.000 €	41.189 €
	Investicije u zaštitu okoliša			
5.	OI.02.2.64	700.000 €	>850.000 €	7.800 € (2023.godine)
	Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području obrazovanja			
6.	II.02.2.05	25,86%	>30%	11,95% (2022.godine)
	Postotak stanovništva u dobi od 25-64 godine koji su završili visoko obrazovanje			
7.	OI.02.13.29	109	=>110	104 (2023.godine)
	Broj aktivnih udruga na području grada Belišća			
8.	OI.02.14.02	315	>390	253,04 (2023.godine)
	Broj zaposlenih na 1.000 stanovnika			
9.	OI.02.3.64	100.000,00 €	700.000,00 €	76.647,34 € (2023.godine)
	Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu			

Izvor: Izješće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine , Belišće, ožujak 2024.godine, str. 28.

Tablica 20: Pokazatelji ishoda kod kojih nije bilo moguće pratiti reprezentativnim podacima sukladno Planu razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Redni broj ishoda	Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
1.	OI.02.12.12	0 ha	➤ 5 ha	n/p
	Ekološka proizvodnja usjeva			
2.	Uspostava poljoprivrednog klastera	0	1	0
3.	Potpora u povećanju smještajnih kapaciteta	0	=>20	0
4.	II.02.6.37	50.000.000 kW	55.000.000 kW	n/p
	Finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku			

5.		0	>=20	0 (2023.godine)
	Broj potpora za korištenje obnovljivih izvora energije			

Izvor: Izvešće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, Belišće, ožujak 2024.godine, str. 29.

Općeniti zaključak:

Nastavno na odgovor na pitanje 2, **smatramo da postoji velika vjerojatnost da će se većina pokazatelja ishoda na razini pokazatelja ishoda ostvariti uz nužnost upravljanja rizicima** koji se odnose na ispunjavanje preduvjeta za provedbu planiranih ulaganja.

Uočena je **određena nedosljednost u sustavu izvještavanja o postignutim pokazateljima ishoda za pojedine posebne ciljeve kroz godišnja izvješća o provedbi S(P)RGB za 2021. i 2022. godinu**, čime je otežano praćenje ispunjenja tih pokazatelja. Naime, u 2021./22. g. izvještavalo se prema pokazateljima koji nisu bi li usuglašeni s Nacionalnom strategijom razvoja Republike Hrvatske do 2030.godine, odnosno Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine, čime je značajno bila otežana usporedba i prikaz dinamike ispunjenja zadanih pokazatelja ishoda.

Razloge možemo tražiti i u činjenici da je tijekom 2022. godine. došlo do preustroja odnosno promjene organizacijske strukture unutar Grada Belišća, formiranjem novog Upravnog odjela za strateško planiranje i upravljanje razvojem grada, koji je i preuzeo funkciju lokalnog koordinatora zaduženog, između ostalog, i za pripremu godišnjih izvješća o provedbi S(P)RGB. Stoga se u trećoj godini provedbe pokušalo optimizirati sustav izvještavanja, kako bi planirano izvještavanje za razdoblje 2024/27. godine bilo olakšano te procesno unaprijeđeno. Ta nastojanja za unaprijeđivanje procesa prikupljanja podataka o ostvarenim pokazateljima te izvještavanja nastavljaju se i u nadolazećem razdoblju.

Bez obzira na otežanu usporedbu ostvarenja pokazatelja ishoda u odnosu na 2021./22.godinu u odnosu na planirano, pregledom dostupnih podataka razvidan je značajan napredak u provedbi S(P)RGB, iz čega smo izveli i naše mišljenje da postoji velika vjerojatnost da će se većina pokazatelja ishoda (cca 86,49%) ostvariti do kraja 2027. godine.

Pitanje br. 3: Hoće li se planirani financijski napredak Strategije (Plana) razvoja grada Belišća ostvariti do kraja 2027.g.?

Izvešćem o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine je razvidno da je ukupna realizacija provedbe Strategije (Plana) razvoja zaključno sa 2023.godini na razini od 38,35%, odnosno na planiranoj razini od cca 14% godišnje, što nam ukazuje samo na činjenicu da bi se navedena Strategija (Plan) razvoja grada Belišća mogao ostvariti sa cca 98%.

U nastavku prikazujemo planirani financijski napredak Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine sukladno prioritetni razvojnim područjima i to kako sljede:

Izješće o vrednovanju akata strateškog planiranja za vrijeme provedbe
Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine

Tablica 21: Plan i ostvarenje financijskog napretka provedbe Strategije (Plana) razvoja u prioritetnom razvojnom području "Održivo, konkurentno i poduzetno Belišće"

Oznaka prioritetnog područja razvoja	Prioritetno područje razvoja	Oznaka posebnog cilja	Posebni ciljevi	Plan za razdoblje 2021.-2027.	Realizacija za razdoblje 2021.-2023.	Postotak realizacije
I.	Održivo konkurentno i poduzetno Belišće	1.	Razvoj gospodarstva, konkurentnosti i inovativnosti	37.550.341,74 €	16.233.720,58 €	43,23%
		2.	Razvoj specifičnih sadržaja turizma	954.765,77 €	431.437,81 €	45,19%
		3.	Razvoj poljoprivrede	275.354,65 €	86.365,93 €	31,37%
		UKUPNO ZA PRIORITETNO RAZVOJNO PODRUČJE I:			38.780.462,15 €	16.751.524,32 €

Izvor: Izješće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, Belišće, ožujak 2024.godine, str. 37.

Iz gore navedene tablice je razvidno da je realizacija financijskog plana provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027. zaključno sa 2023.godinom za Prioritetno razvojno područje I: Održivo, konkurentno i poduzetno Belišće ostvarena na razini od 43,20% u odnosu na planiranu vrijednost. Isto tako, možemo zaključiti da su se ostvarili i posebni ciljevi u okviru ovog prioritetnog razvojnog područja u rasponu od 31,37% - 45,19%.

Tablica 22: Plan i ostvarenje financijskog napretka provedbe Strategije (Plana) razvoja u prioritetnom razvojnom području "Jačanje energetske učinkovitosti i tranzicije u zeleno Belišće"

Oznaka prioritetnog područja razvoja	Prioritetno područje razvoja	Oznaka posebnog cilja	Posebni ciljevi	Plan za razdoblje 2021.-2027.	Realizacija za razdoblje 2021.-2023.	Postotak realizacije
II.	Jačanje energetske učinkovitosti i tranzicija u zeleno Belišće	4.	Unaprjeđenje energetske učinkovitosti	303.936,25 €	16.290,61 €	5,36%
		5.	Zaštita prirode i očuvanje okoliša	5.363.609,12 €	1.944.914,83 €	36,26%
		UKUPNO ZA PRIORITETNO RAZVOJNO PODRUČJE II:			5.667.545,38 €	1.961.205,44 €

Izvor: Izješće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, Belišće, ožujak 2024.godine, str. 37.

Uvidom u navedenu tablicu možemo zaključiti da je ostvarenje financijskog plana provedbe S(P)RGB zaključno sa 2023.godinom za Prioritetno razvojno područje II: „Jačanje energetske učinkovitosti i tranzicije u zeleno Belišće“ bila na nivou realizacije od 34,60% u odnosu na planiranu vrijednost od 5.667.545,38 €. U okviru su važnost (relevantnost) te koherentnost (usklađenost). U okviru ovog prioritetnog razvojnog područja ostvareni su i posebni ciljevi „Unaprjeđenje energetske učinkovitosti“ na razini 5,36%, kao i „Zaštita prirode i očuvanje okoliša“ koji je realiziran na razini od 36,26% u odnosu na planiranu vrijednost za prioritetno razvojno područje II.

Tablica 23: Plan i ostvarenje financijskog napretka provedbe Strategije (Plana) razvoja u prioritetnom razvojnom području "Ravnomjerno razvijeno i socijalno Belišće – unaprjeđenje kvalitete življenja i sustava upravljanja razvojem"

Oznaka prioritetnog područja razvoja	Prioritetno područje razvoja	Oznaka posebnog cilja	Posebni ciljevi	Plan za razdoblje 2021.-2027.	Realizacija za razdoblje 2021.-2023.	Postotak realizacije
III.	Ravnomjerno razvijeno i socijalno Belišće - unaprjeđenje kvalitete življenja i sustava upravljanja razvojem	6.	Unaprjeđenje rada javne uprave	10.681.245,60 €	4.304.807,23 €	40,30%
		7.	Unaprjeđenje javne infrastrukture	10.038.359,25 €	2.011.783,75 €	20,04%
		8.	Unaprjeđenje društvene infarstrukture	8.514.816,72 €	3.475.721,67 €	40,82%
		9.	Razvoj odgojne i obrazovne infrastrukture	6.769.242,08 €	3.039.469,58 €	44,90%
		10.	Očuvanje i valorizacija kulturne baštine	5.039.492,11 €	1.174.438,92 €	23,30%
		11.	Razvoj međunarodnih odnosa i suradnje	171.877,44 €	72.650,67 €	42,27%
		12.	Demografska obnova i bolji položaj obitelji	638.136,82 €	307.782,80 €	48,23%
		13.	Razvoj civilnog društva	69.678,42 €	24.262,95 €	34,82%
				UKUPNO ZA PRIORITETNO RAZVOJNO PODRUČJE III:	41.922.848,45 €	14.410.917,57 €

Izvor: Izješće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine , Belišće, ožujak 2024.godine, str: 37.

Na kraju dajemo i tabelarni prikaz realizacije posebnih ciljeva u okviru prioritetnog razvojnog područja III: „Ravnomjerno razvijeno i socijalno Belišće – unaprjeđenje kvalitete življenja i sustava upravljanja razvojem“. Posebni ciljevi u okviru ovog prioritetnog razvojnog područja su u razdoblju zaključno sa 2023.godinom realizirani u rasponu od 20,04% - 48,23%.

Općeniti zaključak:

Iz dinamike provedbe u prve tri godine provedbe S(P)RGB, vidimo da je većina prioriteta na očekivanih 30-48% utrošenih sredstava, što daje **vjerovati da će se financijski napredak ostvariti do kraja 2027. g., a u nekim ciljevima vjerojatno i premašiti (npr. Posebni cilj br:1, Posebni cilj br:12)**.

Ovaj zaključak potkrepljuje i samom činjenicom da se pojedini razvojni projekti u okviru prioritetnih razvojnih područja nalaze u tijeku ili pred početkom provedbe, od kojih svakako trebamo spomenuti projekt TURESPIN – turističko-rekreacijska i sportska infrastruktura Belišća, Izgradnja stanova po programu društveno poticane stanogradnje II, Rekonstrukcija zgrade u Mitrovici (ESCO/APN) i slično, te se u zadnjoj godini provedbe očekuju i veća ulaganja koja se odnose na posebni cilj br: 4, odnosno unaprjeđenje energetske učinkovitosti te posebni cilj br: 1 razvoj gospodarstva, konkurentnosti i inovativnosti.

Što se tiče provedbe 17 razvojnih projekata koji su identificirani u S(P)RGB, vidljivo je da provedba ulaganja ide dosta sporije od planiranog, za njih 5 nisu u periodu 2021.-2023. navedena još nikakva utrošena sredstva. Značajno je napomenuti da se ovdje radi o kompleksnim višegodišnjim projektima za koje se trenutno ostvaruju preduvjeti (analitičke ili studijske podloge, investicijske studije, natječajna dokumentacija i dr.).

S druge strane, razvidan je velik broj drugih značajnih razvojnih projekata koji su već krenuli s intenzivnijim ulaganjima te se stoga nameće pitanje prioritizacije ulaganja odnosno realnijeg planiranja dinamike njihove provedbe imajući u vidu njihovu kompleksnost.

Pitanje br. 4: U kojoj mjeri provedba Strategije (Plana) razvoja grada Belišća doprinosi horizontalnim načelima?

Sukladno provedbi S(P)RGB, horizontalna načela/teme, se odnose na horizontalne teme vežu se na horizontalne teme opisane u Planu razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine, koja ih je izrijekom navela te se očekuje da planovi razvoja jedinica lokalne samouprave doprinose tim načelima/temama kroz provedbu specifičnih aktivnosti unutar pojedinih mjera.

Načelom ravnopravnosti spolova i jednakih mogućnosti za sve društvene skupine, provedbom S(P)RGB nastoji se osigurati provedba načela u pitanjima zapošljavanja i rada, sukladno Direktivi 2005/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 05.srpnja 2006.godine o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama i pitanjima zapošljavanja i rada. Dionicima s područja grada Belišća, prilikom planiranja i provedbe projekata će osigurati provedbu navedenih načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama. Isto tako, provedbom Direktive Vijeća 2004/113/EZ od 13 prosinca 2004.godine o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga zabranjena je svaka izravna diskriminacija na temelju spola, uključujući i nepovoljnije tretiranje žena zbog trudnoće ili majčinstva, te je zabranjena svaka neizravna diskriminacija na temelju spola.

Načelo održivog razvoja je ugrađeno u S(P)RGB sukladno Direktivi 2014/52/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16.travnja 2014.godine o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš. Navedenom Direktivom se nastoji ojačati kvaliteta provedbe postupka koji se odnose na procjenu utjecaja na okoliš, odnosno na postupak usklađenja s načelima kvalitetnog reguliranja te poboljšanja povezanosti i sinergije s drugim zakonodavstvima i politikama EU te sa strategijama i politikama koje su razvile države članice u području nacionalne nadležnosti.

Načelom pristupačnosti za osobe s invaliditetom, S(P)RGB nastoji provesti Europski akt o pristupačnosti (Direktiva 2019/882) o olakšanju pristupa, objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanih medija. Svrha i cilj S(P)RGB da sve osobe s invaliditetom, bez obzira na pol, rasno ili etničko porijeklo, vjeru ili uvjerenje, dob ili spolnu orijentaciju, uživaju svoja ljudska prava, imaju jednake mogućnosti i jednak pristup sudjelovanja u društvu i gospodarstvu, mogu odlučivati o tome gdje, kako i s kim žele živjeti, mogu se slobodno kretati i nisu više izloženi diskriminaciji.

Sukladno članku 17. Uredbe EU 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja utvrđivanjem sustava klasifikacije za okolišno održive djelatnosti provedbom S(P)RGB nastoji se da neka djelatnost ne čini bitnu štetu (DNSH) za šest okolišnih ciljeva i to:

- 1) Da ne dovodi do bitnih emisija stakleničkih plinova kod ublažavanja klimatskih promjena;
- 2) Da ne dovodi do povećanog štetnog učinka trenutačne klime i očekivane buduće klime na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu ili imovinu kod prilagodbe klimatskih promjena;
- 3) Da nije štetna za dobro stanje ili dobar ekološki potencijal vodnih tijela kod održive uporabe i zaštite vodnih i morskih resursa;
- 4) Da ne dovodi do znatne neučinkovitosti u uporabi materijala ili u izravnoj ili neizravnoj uporabi prirodnih resursa uključujući sprečavanje nastanka otpada i recikliranje;

- 5) Da ne dovodi do znatnog povećanja emisije onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili zemlju kod sprečavanja kontrole onečišćenja; te
- 6) Da nije u znatnoj mjeri štetna za dobro stanje i otpornost ekosustava ili da nije štetna za stanje očuvanosti staništa i vrsta, među ostalima i onih od interesa za EU kod zaštite i obnove bioraznolikosti i ekosustava.

Općeniti zaključak:

Za svaku od ključnih horizontalnih tema S(P)RGB daje velik broj mjera koje doprinose njihovoj provedbi.

Izvešća o provedbi S(P)RGB ne izvještavaju o specifičnoj provedbi horizontalnih načela/tema unutar svake mjere, odnosno ne opisuju kako se točno provode u kontekstu određene mjere pa ovo vrednovanje ne može suditi o kvaliteti tog doprinosa.

Dodatno, imajući u vidu horizontalna načela koje promiče Europska unija i koja su preduvjet korištenja ESI fondova za ulaganja u razvojne projekte, iako nisu izriječno propisana Zakonom o regionalnom razvoju odnosno metodologiji izrade strateških planova na razini jedinica lokalne samouprave, bilo bi preporučljivo i njih uključiti u mjere te pojasniti koja mjera direktno ili indirektno doprinosi njihovom ostvarenju. Radi se o **tri ključna horizontalna načela: jednakost spolova, nediskriminacija/jednake mogućnosti (posebice za osobe s invaliditetom) te održivi razvoj**, a njihova primjena može značajno pospješiti dobivanje sredstava iz EU fondova za ulaganja u određene mjere iz S(P)RGB.

6.4. Održivost

Sukladno definiranoj metodologiji, kriterij održivosti obrađujemo kroz četiri (4) evaluacijska pitanja:

Pitanje br. 1: Jesu li razvojni projekti temeljeni na stvarnim internim i eksternim potrebama, potencijalima, trendovima i okolnostima u kontekstu kojih će se provoditi?

Razvojni projekti koji su navedeni u S(P)RGB, u najvećem dijelu odgovaraju pozitivno na gore navedeno pitanje. Dio koji se predlaže razmotriti za unapređenje jest osmišljavanje manjeg broja integrativnih projekata koji bi povećali sinergijske efekte ovih intervencija i nadodali potrebne elemente zelene, digitalne i industrijske tranzicije, što bi omogućilo pozitivno odgovaranje na sve gore navedene evaluacijske kriterije do najviše razine usuglašenosti. Tim za vrednovanje predložio je primjere takvih projekata, a kako je iskazana suglasnost da se takve inicijative mogu i trebaju integrirati u sljedećim fazama u suradnji s nositeljima pojedinih projekata, smatramo da se ovi kriteriji mogu smatrati u potpunosti zadovoljenima pod uvjetom da se isti koraci naprave tijekom sljedećih koraka dovršetka Plana razvoja.

Nadalje, temeljem navedenog pitanja napravljena je provjera stupnja usklađenosti akta strateškog planiranja sa svim relevantnim smjernicama za izradu, kao i provjera kvalitete pojedinih analitičkih i planskih elemenata koja je dala pozitivnu ocjenu po svim navedenim kriterijima.

Naime, odgovori na ovo evaluacijsko pitanje omogućava davanje ključnih ocjena koje su u najvećoj mjeri bile pozitivne, a tamo gdje su postojale potrebe za nadopunama i poboljšanjima, izrađivač je nakon svake faze vrednovanja doradio nacrtu analizom dostavljenih prijedloga nadopuna i poboljšanja koje je izrađivač u najvećoj mjeri usvajao i integrirao u nove inačice elemenata planskog dokumenta (izmjene i dopune I, kao i izmjene i dopune II).

Temeljem svega navedenog možemo zaključiti da Plan u ovom obliku u potpunosti temeljen na stvarnim internim i eksternim potrebama, potencijalima, trendovima i okolnostima u kojima se provodi.

Pitanje br. 2: Jesu li razvojni projekti jasno i kratko formulirani, dobro sadržajno strukturirani i jesu li vidljiva ikakva ponavljanja ili kontradiktornosti?

Razvojni projekti za provedbu S(P)RGB su metodološki formulirani i sadržajno strukturirani na način da mogu dati jasnu, kratku, sažete, esencijalnu i potrebitu investicijsku informaciju o svakom navedenom projektu, a sastoji se od sljedećih elemenata: naziv projekta, procijenjena vrijednost, kratak opis projekta, planirano vrijeme provedbe projekta.

Projektna informacija sadržava terminski plan i indikativni financijski okvir usmjeren na razvojne projekte. Izrađivač je tijekom cijelog postupka uključio velik broj dionika, kontinuirano i kvalitetno komunicirao s timom za vrednovanje i usvojio najveći dio preporuka samih dionika i tima za vrednovanje u vezi s prijedlozima nadopuna i poboljšavanjem pojedinih elemenata analitičkog i planskog dijela.

Daljnji manji prijedlozi unapređenja vrednovanja razvojnih projekata mogući su u jasnijem i preglednijem tabličnom strukturiranju razvojnih problema, potreba i potencijala u osnovnoj analizi i u dijelu intervencijske logike i hodograma provedbe. U planskom dijelu, postoji mogućnost eventualnog uključivanja ili povezivanja dijela postojećih baza lokalnih, mikro regionalnih i županijskih razvojnih projekata i njihove bolje kontekstualne integracije i koordinacije na način da se postignu veći sinergijski učinci. Isto tako, naglašava se i mogućnost nešto jasnije nadogradnje projekata elementima zelene i digitalne tranzicije u suradnji s njihovim nositeljima i eventualne primjene integriranih strateških teritorijalnih, unutar sektorskih i međusektorskih razvojnih projekata usmjerenih na pružanje odgovora na pitanja kvalitete života, kvalitete i raznovrsnosti radnih mjesta i poticanje društvenih, gospodarskih, tehnoloških i okolišnih inovacija kako bi se još kvalitetnije i izravnije zadovoljili svi kriteriji vrednovanja. Ovi zahvati velikim dijelom ne zahtijevaju značajna ulaganja u infrastrukturu, ne ovise o pojedinostima prostornog planiranja (jer se uklapaju u postojeće prostorne planove i imaju pozitivan utjecaj na okoliš), uključuju više sektora i mogu kvalitetnije i dinamičnije odgovoriti na izazove otpornosti, industrijske tranzicije i ravnomjernog prostornog razvoja grada, a mogu se ostvariti velikim dijelom i jednostavnim nadovezivanjem i/ili nadogradnjom postojećih ili dodavanjem integrativnih projektnih prijedloga koji povezuju i/ili nadograđuju postojeće projektne prijedloge.

Pitanje br. 3: Očekuje li se da će pozitivni učinci intervencija kroz Strategije (Plana) razvoja grada Belišća biti trajni?

S obzirom na vrlo limitirane podatke o provedbi S(P)RGB (dostupno je samo izvješće o provedbi koja obuhvaćaju tri (3) godine provedbe S(P)RGB), nije moguće u ovom izvješću donositi čvrste i činjenicama potkrijepljene zaključke o trajnosti pozitivnih učinaka intervencija.

Također, očekivanje trajnosti pozitivnih učinaka kroz S(P)RGB temelji se na oslanjanju na vlastita i druga javna sredstva, uključujući posebice fondove EU-a, te postoji mogućnost izloženosti rizicima uspješnosti povlačenja ovih sredstava koji su uvjetovani kapacitetima svih dionika uključenih u ove postupke, kako na županijskoj i na nacionalnoj razini, ali i utjecajima kriza kao što su javno-zdravstvene, geopolitičke, ekonomske, financijske i druge krize.

Iako su kapaciteti javno-privatnog partnerstva također čimbenik rizika, usmjerenost na nove modele suradnje sektora i u smjeru javno-privatnih partnerstava za inovacije i razvoj u skladu s europskim i globalnim primjerima najbolje prakse izvjesno su smjer kojem treba posvetiti nešto više pažnje u oblikovanju planskih i provedbenih politika.

Posebice se to odnosi na definiciju razvojnih projekata koji bi mogli imati nešto značajnije istaknutu integraciju ciljeva zelene i digitalne tranzicije, pa se navedeno predlaže poboljšati u koordinaciji s nositeljima predloženih strateških projekata, ali i u promišljanju uključivanja integriranih „soft“ projekata u razvojne

projekte koji bi izravnije mogli pridonijeti pružanju odgovora na ključne razvojne izazove grada, kao što su primjerice depopulacija i ravnomjerniji razvoj potpomognutih, ruralnih, ali urbanih područja.

Dosadašnja postignuća, reference i kapaciteti grada Belišća i dionika na području grada u korištenju fondovima EU-a izvjesna su garancija uspjeha i u daljnjem razvojnom nastojanju grada i njezinih dionika. Ipak, preporučuje se u provedbenom dijelu primjena analize rizika i prijetnji vezanih za potencijalne probleme koji mogu nastati s obzirom na realne očekivane poteškoće u korištenju fondovima EU-a (kašnjenja), ali i druge potencijalne krize (nastavak situacije u vezi s bolesti COVID-19, ekonomska i financijska kriza, inflacija, problemi s lancima opskrbe, daljnji problemi s depopulacijom i manjkom radne snage u ključnim sektorima).

6.5. Djelotvornost

Ovim kriterijem se nastoji utvrditi opravdanost izrade i provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine u odnosu na postignute ishode i učinke koje provedba akata strateškog planiranja treba postići. Djelotvornost podrazumijeva i ostvarivanje utvrđenih ciljeva i provedbu akata strateškog planiranja s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljih ishoda i učinaka u odnosu na raspoložive resurse. Kako bo mogli utvrditi provedbu ovog kriterija, postavili smo sljedeća evaluacijska pitanja i to:

Pitanje br. 1: Jesu li planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj adekvatne?

Projekte i mjere je bilo potrebno definirati korištenjem participativnog pristupa i intervencijske logike, vodeći računa da su realni, provedivi i ostvarivi, te da reflektiraju cjelovito provedbu S(P)RGB. Projekte i mjere je bilo potrebno definirati sukladno informacijama koje nositelj izrade ovog akta ima dostupne i stavljene na raspolaganje od strane predlagatelja projekata, pri čemu je posebno naglašeno da je potrebno voditi računa o tome da planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj budu adekvatne. U dokumentu nisu utvrđeni elementi koji ovise o vanjskim čimbenicima te nisu utvrđeni elementi koji ukazuju da planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj nisu adekvatne. Potrebno je pratiti provedbu projekata i mjera te njihovo prolazno vrijeme, razradom svakog projekta i mjere na aktivnosti, vodeći računa o adekvatnom promicanju održivog razvoja, a kako bi se osiguralo da su planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj adekvatne.

Zaključno, koristeći navedeni pristup u provedbi navedenog kriterija možemo potvrditi, planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj djelotvorne i da ostvaruju planirane učinke sukladno prethodno utvrđenim Akcijskim i financijskim planom.

Pitanje br. 2: Kako se ocjenjuju korišteni pokazatelji ishoda koji održavaju socijalnu i gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije?

Pokazatelji ishoda su definirani korištenjem participativnog pristupa i intervencijske logike, vodeći računa da održavaju socijalnu i gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije. Potrebno je bilo voditi računa o tome da ciljane vrijednosti pokazatelja budu definirane realistično te da reflektiraju planirani plan provedbe S(P)RGB, bazu projekta i financijske resurse koje grad Belišće može privući, odražavajući pritom socijalnu i gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i da pokazuju relevantne informacije. Navedeno će, u konačnici biti osigurano na način da su tijekom provedbe ovog strateškog akta, izradi analize stanja sukladno referentnim statističkim izvorima i podacima na svim razinama, različite metodologije i vrste istraživanja, kvalitativni i kvantitativni podaci koji su prikupljeni iz raznih relevantnih izvora, uključujući i primarno istraživanje upitnikom, na radionicama/fokus grupama odnosno rad s Radnim skupinama, kao i sekundarno istraživanje, uključujući i upite prema različitim javnim tijelima i tijelima s javnim ovlastima, provođenje upitnika među predstavnicima grada Belišća s ciljem prikupljanja

podataka nedostupnih putem prethodno provedenih istraživanja i prikupljanja primarnih podataka o njihovim potrebama, prednostima i nedostacima unutar urbanog područja.

Kao što je ranije spomenuto, važnu ulogu u izradi S(P)RGB imao je i kontinuirani participativni pristup, uslijed kojeg su svi ključni dionici sudjelovali u radu i doprinijeli izradi S(P)RGB na način da isti bude prikladan za rješavanje izazova s kojima se susreće grad Belišće te da definirani pokazatelji održavaju socijalnu i gospodarsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije.

Osim toga, navedeno se dodatno osiguralo i korištenjem SMART metodologije, tako što su pokazatelji konkretni, mjerljivi, ostvarivi te realni i vremenski određeni.

Zaključno, koristeći navedeni pristup, korišteni pokazatelji održavaju djelotvornost socijalnih i gospodarskih situacija, kao i ekološke aspekte te održavaju relevantne informacije.

6.6. Učinak

Ovim kriterijem utvrđuje se krajnji utjecaj provedbe Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine s naglaskom na pozitivne ili negativne, planirane ili neplanirane, srednjoročne i dugoročne promjene šireg opsega od onih koji su već obuhvaćeni kriterijem učinkovitosti. Za provedbu ovih kriterija smo koristili sljedeća evaluacijska pitanja:

Pitanje br. 1: Kako se ocjenjuju pokazatelji ishoda za lakše praćenje provedbe mjera iz S(P)RGB?

Korištenjem participativnog pristupa i intervencijske logike te SMART metodologije, definirani su i kvantificirani pokazatelji ishoda, na način da su isti konkretni, mjerljivi, ostvarivi te realni i vremenski određeni. Potrebno je bilo voditi računa o tome da ciljne vrijednosti pokazatelja ishoda budu definirane realistično te da održavaju planirani plan provedbe S(P)RGB, katalog projekta i financijske resurse, a čime je osigurano lakše praćenje provedbe mjera iz S(P)RGB.

Zaključno, koristeći navedeni pristup, mjerljivi pokazatelji ishoda udovoljavaju potrebama za gospodarski, društveni, socijalni i kulturni razvoja grada Belišća u navedenom razdoblju te osiguravaju lakše praćenje provedbe mjera iz S(P)RGB.

Pitanje br. 2: Kako se ocjenjuje financijsko upravljanje te akcijski plan provedbe S(P)RGB?

Financijski plan S(P)RGB je izrađen sukladno potrebama grada Belišća u sedmogodišnjem razdoblju i usuglašen je sa Financijskom omtnicom Europske unije za financijsko razdoblje 2021.-2027.godine, prema kojima isti mora sadržavati prikaz financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva i projekata od razvojnog značaja, a sastoji se od prikaza razvojnih ciljeva i pokazatelja učinaka hijerarhijski nadređenog strateškog akta (Plan razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine.), posebnih ciljeva S(P)RGB, pokazatelja ishoda, financijskog plana za razdoblje 2021. -2027. godine te ukupne alokacije za provedbu posebnog cilja i planiranih izvora financiranja.

Pri izradi financijskog plana S(P)RGB, nužno se vodilo računa o participativnom pristupu i uključivanju svih dionika, intervencijskoj logici, učinkovitom praćenju i vrednovanju, pravovremenoj provedbi te pravovremenoj reakciji uslijed neplaniranih situacija kako bi se osigurala pravovremena provedba. Također je bilo važno voditi računa o izvedivosti svih predloženih mjera u predloženim rokovima, dostupnosti izvora i financijskih sredstava za provedbu definiranih mjera i ostvarivanje definiranih posebnih ciljeva, odnosno ostvarivanje pokazatelja ishoda za posebne ciljeve i pokazatelja rezultata za mjere. Dodatno, pažnju je bilo potrebno posvetiti definiranju nositelja i odgovornosti provedbe pojedinih mjera, a u svrhu osiguravanja provedbe istih. Definiranje nositelja i odgovornosti, financijskih sredstava,

realnih rokova te pokazatelja rezultata je ključno za uspješnu realizaciju financijskog plana S(P)RGB, kao i akcijskog plana S(P)RGB.

Općeniti zaključak:

Bez obzira na gore navedeno, u prilog mišljenju o vjerojatno dobroj održivosti ulaganja idu određene činjenice:

- Intervencijska logika S(P)RGB je kvalitetno napravljena i dobro su promišljena ulaganja s ciljem osiguranja trajnih pozitivnih koristi za dionike;
- Provedba S(P)RGB ne zaostaje značajno za planiranim, što znači da su provedbeni kapaciteti realno procijenjeni;
- Odgovornost za provedbu pojedinih intervencija raspoređena je na velik broj gradskih ustrojstvenih jedinica i institucija, što predstavlja velik resurs i u budućem periodu za pripremu i provedbu razvojnih programa i projekata;
- Grad Belišće spada među iskusne korisnike ESI fondova, što potkrepljuje gore rečeno o razvijenim provedbenim kapacitetima;
- Većina planiranih infrastrukturnih zahvata potpomognuta je i s „mekim“ mjerama jačanja svijesti ili jačanja kapaciteta upravitelja ili korisnika te infrastrukture, što značajno doprinosi održivosti pozitivnih učinaka ulaganja.

7. Zaključak

Izrada Plana razvoja grada Belišća za razdoblje 2021. – 2027.godine. temeljena je na svim relevantnim uputama i smjernicama, i to uz sudjelovanje širokog kruga relevantnih dionika koji su svoje doprinose davali putem sudjelovanja u tri (3) radne skupine i kroz dodatna savjetovanja i korespondenciju, a konačne nadopune očekuju se kroz preostala savjetovanja s predstavnicima radnih skupina i kroz postupak javnog savjetovanja.

Unatoč iznimno otežanim uvjetima rada u prethodnom razdoblju uslijed situacije s bolesti COVID-19, izrađivač je osigurao potrebnu participativnost i sudjelovanje relevantnih dionika u svim fazama izrade Plana razvoja, kao i kvalitetnu komunikaciju sa svim dionicima, uključujući tim za vrednovanje koji je svoje povratne informacije dao kroz vanjsko vrednovanje provedbe.

S izrađivačem je uspostavljena izvrsna, poticajna i produktivna suradnja na više razina usmenim i pisanim putem, gdje su sva pitanja raspravljena otvoreno, samokritički, uz visoku razinu konsenzusa i razumijevanja svih prijedloga nadopuna i unapređenja.

Ovo je dovelo do toga da je Plan razvoja izrađen kao dokument zadovoljavajuće razine logičke strukturiranosti, relevantnosti, interne i eksterne koherentnosti i konzistentnosti. Predložene dodatne manje izmjene mogu osigurati dodatnu razinu **komplementarnosti, djelotvornosti, učinkovitosti i održivosti** za koje smatramo da se mogu uz manje intervencije nadograditi, a posebice usuglašavanjem Plana razvoja s **Provedbenim programom grada Belišća za razdoblje od 2021. – 2025. godine** kako bi se osigurali potrebni operativni i institucionalni okviri i kapaciteti za realizaciju Plana razvoja, ali i integrirala predložena analiza rizika i prijetnji, kao i mjera za pravodobno prepoznavanje, djelovanje, otklanjanje i/ili ublažavanje rizika i prijetnji. Ovo je posebice važno u kontekstu realnih višestrukih kriza (javnozdravstvena, sigurnosna, ekonomska, financijska, geopolitička, demografska) koje značajno mogu utjecati na učinke i provedivost Plana razvoja.

Sukladno analizi vrednovanja akata strateškog planiranja za provedbu S(P)RGB donosimo nekoliko preporuka koje bi trebale u budućnosti donijeti unapređenje sustava strateškog planiranja na razini grada Belišća i to:

- I. Za kvalitetnu provedbu planova razvoja, kako na regionalnoj, tako i na lokalnoj razini smatramo da treba unaprijediti sustav pokazatelja ishoda koji trebaju biti standardizirani za sve dionike u procesu, uz adekvatnu dostupnost njihovih izvora. Naime, navedenim pokazateljima u okviru Biblioteke pokazatelja je razvidno da su oni definirani na način za prikaz rezultata, prvenstveno na nacionalnoj razini, koje je vrlo teško prilagoditi za prikaz ishoda na lokalnoj razini, a time i mogućnost benchmarka (usporedivosti) stupnja razvoja s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- II. Osigurati provedbeni kapacitet za pripremu i izradu planskih strateških dokumenata za naredno razdoblje na način da se osigura jačanje kapaciteta ključnih dionika u procesu, da se definira optimalni način financiranja razvojnih projekata, da se izrade adekvatne analize koje će biti u funkciji gospodarskog, socijalnog, društvenog i kulturnog razvoja te da planira korištenje programa međunarodne suradnje za razvojne potrebe grada Belišća s obzirom na okolnosti isteka Financijske omotnice za razdoblje 2021.-2027.godine.
- III. Upravni odjeli na razini Gradske uprave, koji su nadležni za provedbu aktivnosti, mjera i posebnih ciljeva iz S(P)RGB moraju kontinuirano imati na raspolaganju kvalitetne i osposobljene ljudske potencijale za provedbu iste.

- IV. Dati sve veći značaj onim aktivnostima i mjerama u provedbi planova razvoja koje će doprinijeti provedbi horizontalnih načela, kakva je praksa na razini cijele Europske unije, a odnosi se na ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine, pristupačnost osoba s invaliditetom, održivi razvoj te nenanošenje štete u smislu članka 17. Uredbe EU 2020/852.
- V. Unaprijediti sustav izvješćavanja o napretku provedbe po pojedinim mjerama, s ciljem smanjenja administrativnog opterećenja u procesu praćenja provedbe. Smatramo da treba povećati fleksibilnost i elastičnost u provedbi planova razvoja uz dosljedno izvješćavanje o definiranim pokazateljima. Na taj način bi se izbjegla neusklađenost i prilagodba provedbenih dokumenata (akcijski planovi, planovi razvoja, provedbeni programi i sl.). Sve eventualne korekcije u svezi provedbene dokumentacije se mogu obrazložiti kroz komentare koji se odnose na aktivnosti, mjere i posebne ciljeve u okviru provedbe projekata.
- VI. Treba značajno unaprijediti razinu informiranosti regionalne i lokalne razine o prioritetima i mogućnostima financiranja u idućem programskom razdoblju, posebice vezano uz korištenje ESI fondova. Potrebno je prepoznati nove teme i izazove za koje se potrebno već sada pripremati (izrdom sektorskih ili tematskih analiza, provedbom različitih vrsta vrednovanja, procjena učinaka, jačanjem kapaciteta ključnih dionika i sl.). To se posebice odnosi na ulaganja u inovacijsku infrastrukturu, zelene tehnologije, cirkularno gospodarstvo, sigurnost građana te upravljanje rizicima (elementarne nepogode, globalne zdravstvene ugroze i sl.).
- VII. Unaprijediti koordinaciju velikog broja dionika uključenih u provedbu i izvješćavanje o provedbi S(P)RGB kroz primjenu informatičkog rješenja koje bi uključivalo zadane parametre.
- VIII. Unaprijediti proces planiranja, pripreme i provedbe infrastrukturnih projekata s adekvatnom analizom upravljanja rizicima (uskладiti aktivnosti i njihovo trajanje).
- IX. Pojednostaviti strateški okvir za provedbu planova razvoja kroz smanjenje broja mjera, posebice onih koje se odnose na unapređenje upravljanja razvojem (upravljanje razvojem komunalne infrastrukture, upravljanje razvojem društvene infrastrukture, upravljanje razvojem odgojne i obrazovne infrastrukture, upravljanje razvojem javne infrastrukture i sl.).

Uz uvažavanja ovih napomena, smatramo da Plan razvoja grada Belišća može polučiti kvalitetne razvojne rezultate, ali i stvoriti novi okvir za kvalitetno, poticajno i produktivno unutar sektorsko, ali i međusektorsko javno/privatno/civilno partnerstvo u stvaranju konkretnih doprinosa i rješavanju prioritetnih razvojnih problema i potreba, kao i aktiviranju razvojnih snaga, potencijala i prilika na zadovoljstvo svih dionika grada Belišća, a posebice njezinih građana.

Literatura:

Sabor Republike Hrvatske	Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine	Narodne novine, Zagreb, 2021.
Ministarstvo turizma i sporta	Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine	Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 2023.
Razvojna agencija Slavonija i Baranja	Plan razvoja Osječko-baranjske županije do 2027.godine	Skupština Osječko-baranjske županije, Osijek, ožujak, 2022.
Grad Belišće	Strategija (Plan) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine, II. izmjene i dopune	Gradsko vijeće grada Belišća, Belišće, ožujak, 2023.godine
Državni zavod za statistiku	Statističke informacije u 2023.godini	DZH, Zagreb, 2024.godine
Grad Belišće	Izješće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine do 31.12.2022.godine	Gradsko vijeće grada Belišća, Belišće, ožujak, 2023.godine
Grad Belišće	Izješće o provedbi Strategije (Plana) razvoja grada Belišća za razdoblje 2021.-2027.godine do 31.12.2023.godine	Gradsko vijeće grada Belišća, Belišće, ožujak, 2024.godine
Državni zavod za statistiku	Statističke informacije u 2022.godini	DZH, Zagreb, 2023.godine
Državni zavod za statistiku	Statističke informacije u 2021.godini	DZH, Zagreb, 2022.godine
Hrvatski zavod za zapošljavanje	Izješće o nezaposlenosti i zapošljavanja u Osječko-baranjskoj županiji za 2021.godinu	HZZ Područna služba Osijek, Osijek, 2022.godine
European Comission	Biodiversity and naturebased solutions	European Political Strategy Centre, Brussels, 2020.
European Comission:	100 Climate-neutral Cities by 2030 by and for the citizens	European Political Strategy Centre, Brussels, 2020.
European Comission:	Strategic plan 2020-2024 – European Political Strategy Centre	European Political Strategy Centre, Brussels, 2020.

Richard P. Rumelt:	Good strategy – bad strategy: The difference and why it matters	Profile Books Ltd, London, 2011
Lafley, A.G. and Roger L. M.:	Playing to win How Strategy Really Works	Business Book Summaries, London, ISBN 978-1-77544760-3, London, 2015
Collins, J.:	Good to Great: Why Some Companies Make the Leap and Others Don't	Harper Collins Publisher Inc., New York, 2001
Thompson, A.A. Jr., Alonzo, A., Strickland J. III, Gamble, J.E.:	Strateški menadžment: U potrazi za konkurentskom prednošću	Mate, Zagreb, 2008.

Klas:302-01/23-02/01

Urbroj: 2158-3-06/1-23-26

Belišće, 10. Svibnja 2024.godine